

Lohjan ympäristöterveyspalvelut
Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma
vuosille 2020-2024

päivitys vuodelle 2022

Sisällysluettelo

1. Johdanto	1
2. Lohjan ympäristöterveyspalvelut	2
2.1 Toiminta-alue.....	3
2.2 Valvonnan voimavarat ja resurssit.....	3
2.3 Koulutus	5
2.4 Valvontakohteiden riskinarviointi, tarkastustiheys ja tarkastukseen käytettävä aika	5
2.5 Tarkastuksen sisältö.....	6
2.6 Maksullisuus	7
2.7 Näytteenotto, näytteiden tutkiminen ja laboratoriot.....	7
2.8 Valvontakohderekisteri.....	8
2.9 Viestintä.....	8
3. Toimialojen valvontasuunnitelma	9
3.1 Elintarvikelain mukainen valvonta	9
3.1.1 Valvontakohteet	9
3.1.2 Ilmoitus- ja hyväksymismenettely	10
3.1.3 Valvontatietojen julkisuus	10
3.1.4 Ohjelmakauden painopisteet	10
3.1.5 Kunnan toteuttama näytteenotto ja näytteiden tutkiminen	11
3.1.6 Laatujärjestelmä ja auditointi	11
3.2 Terveysturvallisuuden mukainen valvonta	11
3.2.1 Valvontakohteet	11
3.2.2 Ilmoitus- ja hyväksymismenettely	12
3.2.3 Ohjelmakauden painopisteet	12
3.2.4 Talousveden valvonta ja näytteenotto	13
3.2.5 Uimavesivalvonta ja näytteenotto.....	14
3.3 Tupakkalain mukainen valvonta	14
3.3.1 Valvontakohteet	14
3.3.2 Lupamenettely.....	15
3.3.3 Ohjelmakauden painopistealueet.....	15
3.4 Eläinlääkintähuolto	15
3.4.1 Henkilöresurssit ja pätevyys	15
3.4.2 Maksut	16
3.4.3 Peruseläinlääkärinpalvelut ja kiireellinen eläinlääkärinapu	16
3.4.4 Eläintauti- ja sivutuotevalvonta	17
3.4.5 Eläinten hyvinvoinnin valvonta.....	17
3.4.6 Eläinlääkintähuollon painopisteet	18
4. Häiriötilanteisiin varautuminen	19
5. Suunnitelman toteutumisen seuranta ja arviointi	19

Liite 1: Elintarvikevalvonnan suunnitelmallinen valvonta

Liite 2: Terveysturvallisuuden mukainen suunnitelmallinen valvonta

Liite 3: Tupakkalain mukainen suunnitelmallinen valvonta

Liite 4: Kuntien valvontaa ohjaavaa keskeistä lainsäädäntöä

Liite 5: Valvira/terveysturvallisuuslaki; Valvontakohdetyyppien tarkastusten yleinen sisältö

Liite 6: Eläinlääkintähuollon resurssitarpeen kartoitus

1. Johdanto

Ympäristöterveydenhuollon tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Hyvin toimivalla ympäristöterveydenhuollolla voidaan ehkäistä

epidemioiden syntymistä ja sitä kautta vähentää terveydenhuollon kuormitusta ja sairauksien aiheuttamia poissaoloja työstä. Ympäristöterveydenhuollolla voidaan estää myös monia kroonisia sairauksia puuttamalla ongelmiin ajoissa (mm. sisäilmaongelmat).

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön tavoitteena on varmistaa kuntalaisille terveellinen elinympäristö, jossa ei ole terveyshaittaa aiheuttavia tekijöitä. Lainsäädännössä korostetaan toiminnanharjoittajien omaa vastuuta, mutta viranomaisvalvontaa tarvitaan toiminnan ja tuotteiden määräystenmukaisuuden varmistamiseksi sekä toimijoiden tuotantoedellytysten varmistamiseksi. Ympäristöterveydenhuoltoa velvoittava lainsäädäntö perustuu seuraaviin lakeihin: terveydensuojelulaki (763/1994), elintarvikelaki (297/2021), tupakkalaki (549/2016) sekä eläinlääkintähuoltolaki (765/2009).

Kunnan tulee laatia ja hyväksyä säännöllistä valvontaa koskeva suunnitelma siten, että valvonta on laadukasta ja terveyshaittoja ehkäisevää. Seuraava toimintavuotta koskeva suunnitelma on hyväksyttävä päättävässä toimielimessä ja toimitettava aluehallintovirastolle kuluvan vuoden loppuun mennessä. Kunnan suunnitelmassa otetaan huomioon valtakunnallinen valvontaohjelma, jonka laativat yhteistyössä ympäristöterveydenhuollon valvontaa suunnittelevat, koordinoivat ja valvovat valtakunnalliset keskusvirastot; Ruokavirasto Maa- ja metsätalousministeriön alaisuudessa ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) Sosiaali- ja terveysministeriön alaisuudessa. Ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisessa valvontaohjelmassa ohjelmakauden 2020-2024 teemaksi on valittu yhdenmukainen valvonta ja yhteistyö, jota lähestytään eri tavoin. Tavoitteena on

- aluehallintovirastojen toimesta toteuttaa arviointi- ja ohjauskäyntejä valvontayksiköihin
- edistää viranomaisyhteistyötä
- vahvistaa ja parantaa yhteistyötä toimijoiden kanssa
- vahvistaa ja parantaa valmiutta erityistilanteita varten

Kunnan suunnitelmaan on koottu valvontayksikön alueella suunnitelmakaudella painottuva valvonta, painopisteet ja projektit.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä maakuntauudistuksen kaatumisen myötä myös muut uudistukseen liittyvät lakimuutokset kaatuivat. Maakuntauudistuksen valmistelu kuitenkin lisäsi alueellista yhteistyötä, jota tullaan jatkamaan. Lohjan ympäristöterveyspalvelut tulee osallistumaan tähän yhteistyöhön Uudenmaan maakunnan alueella.

Sote-ministerityöryhmä on linjannut, että ympäristöterveydenhuollon tehtäviä ei tässä vaiheessa sisällytetä maakunnan tehtäviin. Tehtävien siirtoa maakunnille selvitetään myöhemmin monialaisen maakunnan valmistelun yhteydessä. Sosiaali- ja terveysministeriö sekä maa- ja metsätalousministeriö tulevat yhdessä arvioimaan ympäristöterveydenhuollon kokonaisuutta nykytilanteessa. Tavoitteena on vähentää ympäristöterveydenhuollon järjestäjien määrää.

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman mukainen säännöllinen valvonta on toiminnanharjoittajille maksullista. Valvontamaksut peritään hyväksytyin taksan mukaisesti.

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädäntö ei suoraan edellytä toiminnanharjoittajien kuulemista valvontasuunnitelmasta, mutta hyvän hallintotavan mukaisesti Lohjan ympäristöterveyspalveluiden valvontasuunnitelma asetetaan julkisesti nähtäville hallintolain 41 §:n mukaisesti ennen suunnitelman lopullista hyväksyntää, jolloin toiminnanharjoittajille varataan mahdollisuus mielipiteen lausumiselle.

2. Lohjan ympäristöterveyspalvelut

2.1 Toiminta-alue

Vuoden 2021 elokuun alusta voimaan tulleen Lohjan kaupungin hallintosäännön uudistuksen myötä Lohjan ympäristöterveyslautakunta toimii valvontaviranomaisena yhteistoiminta-alueella, joka muodostuu Karkkilan ja Lohjan kaupungeista sekä Vihdin ja Siuntion kunnista. Yhteistoiminta-alueella on noin 90 000 asukasta.

Lohjan Ympäristöterveyspalvelut toimii ympäristöterveyslautakunnan alaisena viranhaltijaorganisaationa. Lohjan Ympäristöterveyspalveluiden henkilötyövuosimäärä täyttää ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueita koskevan lain (410/2009) vaatimukset 14,5 htv:n kokonaismäärällä.

2.2 Valvonnan voimavarat ja resurssit

Lohjan ympäristöterveyspalveluissa työskentelee vuoden 2022 alussa ympäristöterveyspäällikkö, 4 potilastyötä tekevää eläinlääkärää, 7 terveystarkastajaa, 1 hygieenikkovalvontaeläinlääkäri, sekä 1 aluehallintoviraston valtuuttama eläinsuojeluvalvoja, joka opiskelee oppisopimuskoulutuksessa klinikkaeläinhoitajan tutkintoa. Lisäksi ympäristöterveyspalveluiden käytettävissä on 0,5 htv:n Lohjan kaupungin hallinnollisen toimistosihteerin työpanos.

Ympäristöterveyspäällikön toimenkuvaan kuuluvat yksikön hallinnolliset tehtävät, johtaminen ja toiminnan kehittäminen. Terveystarkastajat vastaavat muusta elintarvikelain, terveydensuojelulain ja tupakkalain mukaisesta valvonnasta. Terveystarkastajat on tehtävänjaolla jaettu kahteen tiimiin, keskittyen elintarviketai terveydensuojeluvalvontaan. Elintarviketiimissä on 4 terveystarkastajaa sekä hygieenikkovalvontaeläinlääkäri ja terveydensuojelutiimissä 3 terveystarkastajaa. Jokaiselle valvontakokonaisuudelle on pyritty asettamaan kaksi valvojaa, jotta asiantuntemus pysyy riittävän laaja-alaisena. Tupakka- ja lääkelain valvonta on jaettu kohdekohtaisesti tarkastajien kesken.

Hygieenikkovalvontaeläinlääkäri vastaa eläinsuojelulain ja osittain eläintautilain mukaisista valvontatehtävistä sekä osasta elintarvikelain mukaisesta alkutuotannon valvonnasta. Osa eläintautilain mukaisesta valvonnasta kuuluu potilastyötä tekeville eläinlääkäreille ja he osallistuvat myös eläinsuojeluvalvontaan. Taulukossa 1 on nähtävillä yksikön käytössä olevat resurssit.

Ympäristöterveydenhuollon henkilöstö, tehtävävastuualueet ja yhteystiedot on esitetty Lohjan kaupungin kotisivuilla.

Taulukko 1. Lohjan ympäristöterveyspalveluiden resurssien jakautuminen

	Kokonaistyöpanos (htv)	Suunnitelmallinen valvonta (htv)
Elintarvikevalvonta	4,0	2,55
Terveydensuojeluvalvonta	2,7	1,32
Tupakkavalvonta	0,4	0,34

Eläinlääkintähuolto	5,9	0,20
Hallinto/toimistopalvelut	1,5	
Yhteensä	14,5	

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön lisäksi terveydensuojeluviranomaiselle määritellään tehtäviä mm. säteilylaissa (solariumlaitteiden valvonta), lääkelaisissa (nikotiinivalmisteiden myynnin valvonta), ympäristönsuojelulaissa (24§, freonivalvonta) ja vesihuoltolaissa (4§). Yhteistoimintasopimuksessa ympäristöterveyspalveluille on osoitettu myös ulkoilulain mukaiset leirintäalueviranomaisen tehtävät.

Ympäristöterveyspalveluita työllistää muilta viranomaisilta tulevat lausuntopyyntö, joiden käsittelyyn on varattava riittävästi resursseja. Vuoden 2020 alusta ensisaapumisvalvonta siirtyi Ruokavirastolta kuntien vastuulle. Myös tähän on yksikössä varattava resursseja. Vuonna 2020 ja 2021 valvontaan on vahvasti vaikuttanut maailmanlaajuinen koronapandemia. Valvontaa ei ole pystytty suorittamaan täysin suunnitelman mukaisesti koronarajoitusten vuoksi.

Valvonnan voimavarojen mitoituksessa tulee huomioida suunnitelmallisen valvonnan lisäksi sellaiset työtehtävät, jotka eivät kuulu suunnitelmallisen valvonnan piiriin kuten uusintatarkastukset, asumisterveyteen liittyvät ja muut epäilyyn perustuvat tarkastukset, epidemiaselvitykset ja muut erityistilanteet, ilmoitusten ja hakemusten käsittely sekä neuvonta- ja ohjaustehtävät. Resurssien suunnittelussa on varattava aikaa myös näytteenottoon, näytetulosten käsittelyyn ja valvonnan raportointiin. Mitoituksessa on huomioitava myös valvontakäynteihin liittyvä matkustusaika, joka ei sisälly tarkastukseen käytettävään keskimääräiseen aikaan. Tämän lisäksi vuoden 2022 aikana resursseja käytetään laatujärjestelmän jatkuvaan päivitykseen, valmiussuunnitelman päivitykseen ja yksikön valmiuden parantamiseen sekä viranomaisyhteistyön vahvistamiseen ja edistämiseen. VATI-tietojärjestelmän edelleen jatkuva kehitystyö tulee kuormittamaan yksiköitä tulevinakin vuosina. Tietojärjestelmä vaikuttaa merkittävästi valvontaviranomaisten toimintaympäristöön, sillä mahdolliset vikatilanteet ja kehittämistyö voivat viedä aikaa lainsäädännön toimeenpanolta ja valvonnalta. Tämä tulee huomioida valvontasuunnitelmien toteutumista arvioitaessa. Yksikössä on otettu käyttöön VATI:n kautta toimiva laskutus, joka on vähentänyt toimistosihteerin hallinnollista työtä. VATI:n on tullut myös asiakkaille sähköinen ilmoitusmenettely, ILPPA, joka helpottaa ja nopeuttaa ilmoitusten käsittelyä.

Keväällä 2021 tapahtuneen elintarvikelain uudistuksen myötä ja loppuvuonna 2021 tapahtuvan terveydensuojelulain muutoksen myötä, aletaan terveydensuojelulain ja elintarvikelain valvontakohteilta periä vuosittaista valvonnan perusmaksua vuoden 2022 alusta. Valvontamaksun suuruus on 150 €/vuosi/valvontakohte ja kunta tulee laskuttamaan maksun aina vuoden alusta. Vuosittaisen valvonnan perusmaksun laskuttaminen VATI:n kautta tulee aiheuttamaan lisää hallinnollista työtä. Vuosittaisen perusmaksun tarkoitus on taata ympäristöterveydenhuollolle tuloja, jotta pystytään tuottamaan myös maksuttomia palveluita kuten neuvontaa ja epidemiaselvityksiä. Vuosittaisen valvonnan perusmaksun lisäksi peritään edelleen entiseen tapaan suoriteperusteisia maksuja.

Arvioitu valvontatoimialoittainen henkilöresurssitarve perustuu valtakunnalliseen suunnitelmallisen valvonnan riskiluokitukseen, johon on arvioitu mukaan mm. lisätarkastusten tarve, tarkastusmatkoihin käytetty aika, yksityiskohtaisempi neuvonta, epäkohtien korjaamisen ohjaaminen, uuteen kohteeseen perehtyminen jne. Esimerkiksi elintarvikevalvonnan ohjeelliset tarkastustiheydet ja –ajat on arvioitu kohteille, joissa on kaikki pääosin kunnossa. Lisäksi on varattu työaikaa muiden tehtävien hoitoon mukaan lukien mm. suunnittelemattomat epäilyyn, valitukseen, hyväksymiseen tai vastaavaan perustuvat tarkastukset, koulutus, tiedonhankinta, lainsäädännön päivitys, työmenetelmien kehittäminen, alueellinen yhteistoiminta, työryhmiin osallistuminen, näytteenotto, virka-apu, lausunnot, tietojärjestelmiin liittyvät toiminnot, arkistointi ja raportointi.

Suunnitelmallisen valvonnan riskiperusteisuus edellyttää nykyisessä toimintaympäristössä kohteiden tarkastustiheyden suunnittelua valvontatarpeen mukaisesti. Valtakunnallinen valvontaohjelma korostaa, ettei valvontaohjelmaa saa suunnitella resurssiperusteisesti. Tämä edellyttää riittäviä voimavaroja myös henkilöresurssien osalta, jotta voidaan turvata ympäristöterveydenhuollon korkealaatuinen valvonta. Yksikkö on vuoden 2020 aikana käynyt läpi alueen valvontakohteet, arkiston ja kohteiden toimintaluokat. Näin yksikön kohteiden määrä saatiin korjattua todelliselle tasolle ja arvioitua yksikön resurssitarve. Arviona on, että yksikön nykyiset resurssit ovat lähestulkoon riittävät valvonnan toteuttamiseen valvontaohjelmien mukaisesti. Yksikön resursseja arvioidaan jatkuvasti toiminnan ohessa ja niitä järjestellään tarvittaessa uudestaan.

Terveysvaaraa aiheuttavat tilanteet ja muut erityistilanteet asetetaan aina etusijalle suhteessa muuhun valvontaan. Myös valitukset ja ilmoitukset käsitellään akuuttina työnä. Kun tulee tieto epäkohdasta, arvioidaan valitusten määrä, aiheellisuus, altistuvien määrä ja mahdolliset seuraamukset ennen päätöstä jatkotoimenpiteistä.

Mikäli yksikössä on resurssipula, yksikkö tiedottaa tilanteesta yhteistoimintakuntia sekä ympäristöterveyslautakuntaa. Alueen yhteistoimintasopimuksessa on huomioitu, että mikäli resurssit eivät ole riittävät toteuttamaan lainsäädännön vaatimaa valvontaa niin resursseja on lisättävä.

2.3 Koulutus

Henkilökunnan pätevyyttä pidetään yllä osallistumalla valtakunnallisiin ja alueellisiin koulutustilaisuuksiin. Koulutuksiin osallistumisessa pyritään huomioimaan kunkin viranhaltijan omien tehtäväalueiden vahvistaminen. Tavoitteena on, että jokaisella viranhaltijalla on mahdollisuus osallistua vuoden aikana ainakin yhteen maksulliseen ja useampaan vähintään 4 maksuttomaan koulutukseen, joita järjestävät mm. keskusvirastot, aluehallintovirasto ja ministeriöt. Lainsäädäntömuutokset ja muut keskusviranomaisten edellyttämät muutokset käytännössä lisäävät koulutustarvetta yksittäisinä vuosina. Henkilöstön koulutussuunnitelma päivitetään vuoden aikana kahdelle ajanjaksolle: tammi-kesäkuu ja heinä-joulukuu. Koulutussuunnitelma toimitetaan ajanjakson alussa kaupungin keskushallinnolle. Henkilökunnan koulutustarvetta arvioidaan vuosittaisilla kehityskeskusteluilla. Koulutuksiin osallistutaan koulutuksen sisällön ja tarkoituksenmukaisuuden suhteen. Koronapandemian myötä koulutuksia on alettu järjestää ja järjestetään edelleenkin etäkoulutuksena. Tämä on selvästi lisännyt henkilökunnan kiinnostusta osallistua koulutuksiin. Koulutuksista ylläpidetään rekisteriä, josta voidaan seurata koulutuksiin osallistumista. Vuonna 2022 on henkilökunnan kouluttautumiseen varattua määrärahaa nostettu, jotta henkilökunta pääsee oman työn kannalta tärkeisiin koulutuksiin.

2.4 Valvontakohteiden riskinarviointi, tarkastustiheys ja tarkastukseen käytettävä aika

Tämä valvontasuunnitelma pohjautuu keskusviranomaisten tekemiin toimialakohtaisiin riskinarviointeihin ja riskiluokituksiin. Riskinarvioinnissa määritellään tarkastustiheys ja tarkastuksiin käytettävä keskimääräinen aika.

Elintarvikevalvonnan ja kontaktimateriaalitoiminnan kohteiden riskinluokitus tehdään Ruokaviraston ohjeen 10503/4 mukaisesti. Tarkastustiheyteen vaikuttavat valvonnan yhteydessä tehdyt havainnot. Tarkastuskohteessa havaitut puutteet voivat johtaa maksulliseen uusintatarkastukseen. Toimialakohtaisissa, jäljempänä esitetyissä taulukossa käytetyt tarkastustiheysarvot on selvennetty erillisessä taulukossa.

Suunnitelmassa ilmoitettuun tarkastusaikaan ei sisälly mm. kohteiden välisiin siirtymiin kulunut

matkustusaika. Matkakustannukset laskutetaan kiinteänä summana kaikilta toimijoilta ympäristöterveysjaoston hyväksymän ympäristöterveydenhuollon taksan mukaisesti. Matkaan kulunut aika arvioidaan kuitenkin kohdekohtaisesti tehtäessä tarkastusmerkintöjä tietojärjestelmään.

Valvontaviranomaiselle ilmoitetut uudet kohteet tulevat ilmoituksen käsittelyn jälkeen suunnitelmallisen valvonnan piiriin. Uudella kohteella käytetään lähtökohtaisesti keskusvirastojen suosituksia tarkastustiheydessä ja tarkastukseen käytettävässä ajassa.

Taulukko 2. Tarkastustiheydet sanallisesti.

2	=	kaksi kertaa vuodessa
1	=	kerran vuodessa
0,7	=	kaksi kertaa kolmessa vuodessa
0,5	=	kerran kahdessa vuodessa
0,3	=	kerran kolmessa vuodessa
0,2	=	kerran viidessä vuodessa
0,1	=	kerran 10 vuodessa

2.5 Tarkastuksen sisältö

Ympäristöterveydenhuollon valvonnassa tarkastuksilla selvitetään valvottavan kohteen ja sen toiminnan vaatimustenmukaisuutta. Tarkastus voi kohdistua tiloihin, toimintatapoihin, olosuhteisiin, asiakirjoihin ja tuotteisiin. Yksittäinen tarkastus voi pitää sisällään koko kohteen tarkastuksen tai vain jonkin osa-alueen tarkastuksen. Tarkastukset voivat sisältää aistinvaraista tarkastelua ja arviointia sekä näytteiden ottoa ja mittauksia. Tarkastuksilla arvioidaan kohteessa tilojen, toiminnan, valmistettavien tuotteiden tai tarjottavien palvelujen terveyshaittoja, turvallisuutta ja määräystenmukaisuutta. Pelkkää näytteenottokäyntiä ei katsota tarkastukseksi. Samalla tarkastuksella voidaan tehdä useamman eri ympäristöterveydenhuollon lain mukainen tarkastus. Jokaisen lain mukaisesta tarkastuksesta tehdään oma tarkastuskertomus. Tarkastukset voidaan suorittaa myös asiakirjatarkastuksina tai etätarkastuksina asiakirjojen, puheluiden ja videoyhteyksien avulla.

Tarkastuksesta tehdään tarkastuskertomus valtakunnallisessa kohdetietojärjestelmä VATI:ssa ja tarkastuskertomus toimitetaan tiedoksi asianosaisille. Tarkastuskertomus voidaan tarvittaessa lähettää tiedoksi myös muille viranomaisille. Tarkempi kuvaus tarkastuksen ja tarkastuskertomuksen tekemisestä esitetään laatujärjestelmässä. Mikäli tarkastuksella havaitaan puutteita tai epäkohtia, niitä pyritään poistamaan ohjauksella ja neuvonnalla, määräajan sisältävillä kehotuksilla sekä tarvittaessa hallinnollisilla pakkokeinoilla.

Elintarvikelain mukaisen tarkastuksen tavoitteena on varmistaa elintarvikkeiden ja niiden käsittelyn turvallisuus sekä elintarvikkeiden hyvä terveydellinen ja muu elintarvikemääräysten mukainen laatu, sekä varmistaa elintarvikkeiden jäljitettävyys. Tavoitteena on myös varmistaa, että elintarvikkeista annettava tieto on totuudenmukaista ja riittävää eikä johda kuluttajaa harhaan. Tarkastukseen liittyy aistinvaraista tarkastelua ja arviointia, tarvittaessa mittauksia ja näytteenottoja sekä asiakirjojen tarkastelua. Elintarvikelain mukainen tarkastus voi olla myös pelkkää asiakirjojen tarkastelua.

Terveydensuojelulain mukaisen tarkastuksen tavoitteena on selvittää, aiheutuuko toiminnasta terveyshaittaa tai esiintyykö tarkastuskohteessa sellaisia tekijöitä ja olosuhteita, joiden vuoksi terveyshaitta voi syntyä. Tarkastukseen liittyy tavallisesti aistinvaraista tarkastelua ja arviointia sekä mahdollisesti mittauksia ja näytteenottoja.

Tupakkalain mukaisen tarkastuksen tavoitteena on selvittää, ovatko tarkastuksen kohteen tilat ja toiminta tupakkalaissa asetettujen vaatimusten mukaisia. Tarkastukseen liittyy tavallisesti aistinvaraista tarkastelua ja arviointia sekä mahdollisesti mittauksia ja näytteenottoa.

2.6 Maksullisuus

Vuonna 2022 otetaan käyttöön vuosittainen 150 euron suuruinen valvonnan perusmaksu elintarvikelain ja terveydensuojelulain mukaisille valvontakohteille. Sen lisäksi kunnan on edelleenkin perittävä toimijalta hyväksymänsä taksan mukainen maksu hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä, valvontasuunnitelmaan sisältyvistä tarkastuksista, näytteen tutkimisesta, ja terveydensuojelulain mukaisissa valvontakohteissa myös näytteen otosta.

Suunnitelman mukaisella tarkastuksella havaitun puutteen seurauksena tehtävä uusintatarkastus katsotaan osaksi valvontasuunnitelman mukaista tarkastusta, jolloin myös uusintatarkastuksesta peritään maksu. Valvontamaksut tulisi määritellä siten, että ne kattavat suunnitelmallisesta valvonnasta aiheutuneet kustannukset. Tällä hetkellä tarkastuksesta peritään maksu tarkastuksen tekemisen jälkeen. Maksutaksa ja perusteet ovat esillä ympäristöterveydenhuollon kotisivuilla.

Kunnan valvontaviranomaisella on paljon sellaisia tehtäviä, joista ei voida periä maksua, mutta jotka on hoidettava ensisijaisesti suunnitelmalliseen valvontaan nähden. Tällaisia tehtäviä ovat esim. terveyshaittaepäilyjen tarkastaminen ja epidemioiden selvittäminen. Myös näihin tehtäviin on varattava resursseja. Näiden tehtävien kustannuksia tullaan osittain kattamaan vuosittaisella valvonnan perusmaksulla. Myöskään eläinlääkintähuollon kustannuksia ei voida ottaa huomioon valvontamaksuja määritettäessä.

Lohjan Ympäristöterveyspalveluiden maksut peritään ympäristöterveydenhuollon maksutaksan (YMTJ 11 § 27.5.2021) mukaisesti. Taksa tarkistetaan vuoden lopussa ja päivitetään ilmenevien tarpeiden mukaisesti. Eläinlääkintähuollossa on käytössä klinikkamaksu, joka on suuruudeltaan 10 € (+alv 24%)/asiakas.

2.7 Näytteenotto, näytteiden tutkiminen ja laboratoriot

Suunnitelmallisen valvonnan näytteitä otetaan lainsäädännön edellyttämällä tavalla toimijan kustannuksella lähinnä terveydensuojelulain mukaisissa valvontakohteissa. Elintarvikelain mukaisissa valvontakohteissa näytteenotto tapahtuu pääasiassa projektiluonteisesti. Oma valvonnan varmistamiseksi voidaan tarvittaessa ottaa näytteitä valvontakohteista toimijan kustannuksella tapauskohtaisesti, mikäli toiminnassa havaitaan puutteita tai laiminlyöntejä.

Epidemiaselvitysten yhteydessä ja muissa terveyshaittaepäilyissä näytteitä otetaan valvontasuunnitelman ulkopuolella. Kunnan tulee varata talousarvioonsa riittävästi voimavaroja näytteenottoon ja näytteiden tutkimiseen. Valvontaviranomainen voi päättää myös ulkopuolisen asiantuntijan käytöstä näytteenotossa. Vuonna 2019 ulkoistettiin uimavesien näytteenotto toimijoiden vastuulle. Näytetulokset tulevat yksikön tietoon ja poikkeaviin tuloksiin reagoidaan tarpeen mukaan.

Näytteet tutkitaan FINAS- akkreditoituissa ja Ruokaviraston hyväksymissä laboratorioissa. Laboratoriot, joita Lohjan ympäristöterveyspalvelut ensisijaisesti käyttää suunnitelmallisen valvonnan ja erityistilanteiden (mm. epidemiaepäilyt) näytteiden tutkimisessa on lueteltu alla.

- Luvylab Oy Ab, Lohja

- Synlab Oy, Karkkila
- MetropoliLab Oy, Helsinki
- Ruokaviraston laboratorio, Helsinki

Normaaliolojen häiriötilanteiden näytteenotosta Lohjan ympäristöterveyspalveluilla on sopimus Metropolilabin kanssa.

2.8 Valvontakohderekisteri

Vuoden 2019 alussa ympäristöterveydenhuollon keskitetty tietojärjestelmä KUTI/YHTI korvautui VATI-tietojärjestelmällä. VATI:ssa on hyödynnetty aiempien järjestelmien tietovarastoja (kohde- ja valvontatietoja) sekä ominaisuuksia. VATI:n reaaliaikainen käyttöliittymä hyödyntää valvonnan riskiperusteisuuden vaatimusta sekä toimii päivittäisen valvontatyön työkaluna. Järjestelmä toimii jatkossa toiminnanohjaus-, valvontatoimi- ja raportointityökaluna viranomaisille.

Ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköiden hallintajärjestelmää (VYHA) käytetään raportoitaessa henkilöresursseja sekä valvontasuunnitelman ja sen toteuman arvioinneissa.

Eläinlääkintähuollossa on potilastietojärjestelmänä käytössä KliniQ-eläinlääkäriohjelma kaikilla eläinlääkärivastaanotoilla. Eläinlääkäreiden tietokannat yhdistettiin vuoden 2018 lopussa ja nettiajanvaraus otettiin käyttöön keväällä 2019.

Eläinlääkintähuollon valvontatyössä käytettäviä tietojärjestelmiä ovat mm. Traces NT sisämarkkinakaupan valvonnassa, eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteri sekä eläinrekisterit, joihin yksikön vakituisilla eläinlääkäreillä on Ruokaviraston myöntämät käyttöoikeudet. Marraskuusta 2021 alkaen tulee hygieenikkovalvontaeläinlääkärin testikäyttöön Ruokaviraston ylläpitämä ELTE- ja ELSU-tietojärjestelmät, jotka toimivat raportointityökaluna keskusviranomaiselle. Valvonta-asiakirjojen arkistointi toteutetaan erillisen suunnitelman mukaisesti.

2.9 Viestintä

Lohjan ympäristöterveyspalveluilla on lakisääteinen velvollisuus antaa ohjausta ja neuvontaa ympäristöterveydenhuollon alalta. Kaikki viranhaltijat osallistuvat ohjauksen ja neuvonnan toteuttamiseen omalla osaamisalueellaan. Palvelua tarjotaan puhelimitse, sähköpostilla ja tarkastuskäyntien yhteydessä. Ympäristöterveyspalveluilla on Lohjan kaupungin internet-sivujen yhteydessä omat internet-sivut, jotka kattavat koko toiminta-alueen. Yhteistoimintakuntien kotisivuilla on linkki ympäristöterveyspalvelujen sivuille. Yksikön sivuilla kuvataan ympäristöterveyspalveluiden toimintaa ja annetaan ohjeita asiakkaille. Näin osa neuvonnasta voidaan ohjata suoraan internetistä löytyvään ohjeistukseen. Ajankohtaista sivuilla voidaan paremmin kohdentaa ajankohtaisia asioita ja ilmoituksia.

Tiedotusvastuu erityistilanteissa on ympäristöterveyspäälliköllä tai hänen valtuuttamallaan henkilöllä. Normaaleissa ympäristöterveydenhuollon tehtäviin liittyvissä asioissa kaikki viranhaltijat voivat antaa tietoja esim. medialle oman osaamisalueensa puitteissa. Tiedottaminen tapahtuu tilanteesta riippuen pääasiassa kaupungin internetsivujen ja paikallisten lehtien kautta. Tarvittaessa voidaan käyttää myös radio- tai televisiotiedotteita sekä sosiaalista mediaa.

Ympäristöterveyspalveluiden valvontaprojektien tuloksista tiedotetaan ympäristöterveyspalveluiden omilla internetsivuilla. Kaupungin sisällä tiedotus tapahtuu intranetin tai sähköpostin välityksellä sekä sisäisissä kokouksissa. Alueellisesta tai maan laajuisesta tiedottamisesta päävastuun kantaa aluehallinto- tai keskusvirasto tai asianomainen ministeriö. Yhteydenpito aluehallintovirastoon ja muihin paikallisiin viranomaisiin tapahtuu kunkin viranhaltijan tarpeiden mukaan.

3. Toimialojen valvontasuunnitelma

3.1 Elintarvikelain mukainen valvonta

Elintarvikelain tarkoituksena on varmistaa elintarvikkeiden ja niiden käsittelyn turvallisuus sekä elintarvikkeiden hyvä terveydellinen ja muu elintarvikemääräysten mukainen laatu; varmistaa, että elintarvikkeista annettava tieto on totuudenmukaista ja riittävää eikä johda harhaan; suojata kuluttajaa elintarvikemääräysten vastaisten elintarvikkeiden aiheuttamilta terveysvaaroilta ja taloudellisilta tappioilta; varmistaa elintarvikkeiden jäljitettävyyden; turvata korkealaatuinen elintarvikevalvonta; ja osaltaan parantaa elintarvikealan toimijoiden toimintaedellytyksiä.

Ruokavirasto on laatinut elintarvikeketjun monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman vuosille 2021-2024 (VASU). Siinä on ilmoitettu valvonnan painopisteet. Kunnan on otettava huomioon tämä suunnitelma suunnitellessaan omaa valvontaansa. Kunnan tehtävänä on huolehtia elintarvikelain mukaisesta valvonnasta alueellaan. Kunnan elintarvikevalvontatehtäviä ovat:

- kunnan valvontaan kuuluvien elintarvikehuoneistojen hyväksyminen ja ilmoitusten käsittely
- alkutuotantopaikkojen, elintarvikehuoneistojen, ensisaapumis- ja muiden elintarvikealan toimijoiden (ml. maahantuojien) olosuhde- ja tuotevalvonta sekä omavalvonnan valvonta
- kotimaassa tuotettujen elintarvikkeiden ja elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien materiaalien ja tarvikkeiden valmistuksen valvonta; sekä kaupan ketjussa olevien elintarvikkeiden ja niiden markkinoinnin valvonta (ml. luomuelintarvikkeet).

Kunnan tehtäviin kuuluvat elintarvikealan toimijoiden ja kuluttajien neuvonta ja tiedottaminen, valtion viranomaisten avustaminen eläimistä saatavien elintarvikkeiden kansallisen vierasainevalvontaohjelman toteuttamisessa sekä elintarvikesäännösten mukaisten ilmoitusten ja raporttien tekeminen aluehallintovirastolle ja Ruokavirastolle. Kunta osallistuu alueellaan terveydelle vaarallisten tuotteiden takaisinvetoihin ja muihin toimenpiteisiin.

Elintarvikevalvonnan tulee olla kattavaa, säännöllistä, vaikuttavaa, yhdenvertaista ja avointa.

Elintarvikevalvonta on myös riskiperusteista eli valvontaa kohdennetaan toimintaan ja toimijoihin liittyvien riskien perusteella. Tarkastustiheys ja tarkastusten sisältö yksittäisten valvontakohteiden osalta riippuu arvioidusta riskistä, mikä puolestaan on riippuvainen harjoitetun toiminnan laajuudesta, luonteesta ja laadusta. Kohteet on jaettu Ruokaviraston ohjeen mukaisesti riskiluokkiin 0-10, jolloin 0 on kaikkein vähäriskisin valvontakohteet. Riski on vaaran aiheuttaman terveydellisen haittavaikutuksen todennäköisyys ja voimakkuus. Riskinarviointia suoritetaan valvontakohteen toiminnan sekä kohteesta tehtyjen tarkastushavaintojen perusteella.

Lohjan ympäristöterveyspalveluiden toiminta-alueella tarkastukset tehdään ennalta ilmoittamatta valvonta-asetuksen edellytysten mukaisesti. Uusien kohteiden käyttöönottotarkastukset tehdään edellä mainitusta käytännöstä poiketen usein ennalta sovitusti toimijan kanssa.

3.1.1 Valvontakohteet

Elintarvikelain mukaisia valvontakohteita ovat ilmoittamista tai hyväksymistä edellyttävät elintarvikehuoneistot, mukaan lukien virtuaalihuoneistot, elintarvikekuljetukset, liikkuvat

elintarvikehuoneistot ja toimijat, jotka valmistavat tai tuovat markkinoille kontaktimateriaaleja sekä alkutuotantopaikat.

Valvontasuunnitelman liitteessä 1 on esitetty yhteistoiminta-alueella olevat Ruokaviraston riskiluokituksen valvontakohdetyypit, niiden lukumäärät, tarkastustiheydet ja tarkastusmäärätarve. Taulukosta näkyy myös tarkastukseen suunniteltu ohjeellinen tarkastusaika. Elintarvikelain mukaisia valvontakohteita yhteistoiminta-alueella on noin 1240 kpl joista elintarvikehuoneistoja noin 660 kpl ja harvemmin tai tarpeen mukaan valvottavia alkutuotantopaikkoja noin 580 kpl.

3.1.2 Ilmoitus- ja hyväksymismenettely

Elintarvikehuoneistojen ilmoitus- ja hyväksymismenettelystä on säädetty elintarvikelain 10 § ja 11 §:ssä. Alkutuotannon ilmoitus- ja hyväksymismenettelystä on säädetty elintarvikelain 8 § ja 9 § :ssä. Kontaktimateriaalitoiminnan ilmoitusmenettelystä on säädetty elintarvikelain 13 §:ssä. Hyväksymis- ja ilmoitusmenettelyyn liittyvät lomakkeet löytyvät Lohjan Ympäristöterveyspalveluiden internet sivuilta. Ilmoitus on tehtävä vähintään neljä viikkoa ennen toiminnan aloittamista. Ilmoitus voidaan tehdä myös sähköisesti, valtakunnallisessa ilppa.fi palvelussa.

Ilmoitusmenettelyn piiriin kuuluvat huoneistot tarkastetaan viimeistään kuuden kuukauden kuluessa toiminnan aloittamisesta. Ensimmäisellä tarkastuksella tarkastetaan elintarvikehuoneiston toimintaedellytykset ja omavalvontasuunnitelma. Elintarvikelain 10 §:ssä on lueteltu elintarvikealan ja toimintoja, joista ei tehdä ilmoitusta valvontaviranomaiselle. Ilmoitusten käsittelystä lähetetään toimijalle maksullinen todistus.

Hyväksyntää on haettava ennen toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista. Elintarvikehuoneiston hyväksymisestä tehdään maksullinen hallintopäätös. Hyväksyntää edellyttävät elintarvikehuoneistot tarkastetaan ennen toiminnan aloittamista ja muuttamista. Hyväksymishakemukseen on liitettävä omavalvontasuunnitelma. Laajamittainen itujen tuotanto (yli 5000 kg/vuodessa) katsotaan alkutuotannoksi, joka edellyttää elintarvikevalvontaviranomaisen hyväksynnän. Hyväksymistä ei kuitenkaan tarvita pienimuotoista idun tuotantoa harjoitettaessa.

3.1.3 Valvontatietojen julkisuus

Elintarvikelain edellyttämää valvontatietojen julkisuutta koskevaa vaatimusta toteutetaan Ruokaviraston luomalla valtakunnallisella valvontatietojen julkistamisjärjestelmällä eli Oiva-järjestelmällä. Oiva järjestelmän tarkoitus on lisätä valvonnan läpinäkyvyyttä ja antaa kuluttajille tietoa. Oiva järjestelmässä elintarvikehuoneiston tarkastustulos arvioidaan asteikolla A (oivallinen), B (hyvä), C (korjattavaa), D (huono). Ruokavirasto toimittaa toimijoille Oiva-tarkastuksen perusteella tehdyn Oiva-raportin. Toimijan on laitettava raportti nähtäville näkyvään paikkaan elintarvikehuoneistossaan.

3.1.4 Ohjelmakauden painopisteet

Ohjelmakauden elintarviketurvallisuuden toimenpiteet on annettu Elintarvikeketjun monivuotisessa kansallisessa valvontasuunnitelmassa (VASU:ssa). Valvonnan painopisteiden avulla pyritään turvaamaan rajallisten valvonta-resurssien tehokas ja suunnitelmallinen käyttö. Painopisteet vuosille 2021-2024 ovat:

- Valvontatulokset ohjaamaan valvontaa (tilojen kunnossapito ja puhtaanapito, elintarvikkeiden jäljitettävyyys, lämpötilanhallinta ilmoitetuissa elintarvikehuoneistoissa, takaisinvedot)
- Lämpötilanhallinta ilmoitetuissa elintarvikehuoneistoissa
- Valvojan työkalupakki valvontaviranomaisten hallinnollisen osaamisen vahvistaminen (sisältäen vastuut, velvollisuudet, roolit ja pakkokeinot) ja tarkastusten toteuttaminen

vaikuttavasti ja yhdenmukaisesti (sisältäen menettelytavat tarkastuksella, tiedon hyödyntämisen ja vuorovaikutuksen).

- Kohteet valvonnan piiriin
- Petosten valvonnan ja torjunnan kehittäminen
- Pandemiavalmiuden kehittäminen
- Elintarvikkeiden jäljitettävyys

Vuonna 2021 tarkastettiin elintarvikehuoneistojen kunnossapitoa ja puhtaanapitoa sekä markkinointia, ja osallistuttiin suolan ja ravintoarvomerkitöjen valvontaprojektiin.

Vuonna 2022 tullaan Ruokaviraston ohjeistuksen mukaisesti tarkastamaan lämpötilanhallintaa ilmoitetuissa elintarvikehuoneistoissa sekä takaisin vetoja.

Ruokaviraston asettamien painopistealueiden toteuttaminen ja niihin liittyvät tarkastukset aloitetaan yksikön valvontakohteissa vuoden alussa heti, kun Ruokavirasto on antanut asiasta lisätietoja ja koulutusta. Yksikkö myös osallistuu Ruokaviraston järjestämiin painopistealueisiin liittyviin yhteistyö- ja suunnittelupalaveriin.

3.1.5 Kunnan toteuttama näytteenotto ja näytteiden tutkiminen

Vuodelle 2022 ei ole suunniteltu omia näytteenottoprojekteja. Yksikkö tulee osallistumaan Ruokaviraston johtamiin projekteihin sekä mahdollisiin muiden yksiköiden kanssa yhdessä tehtäviin näytteenottoprojekteihin, jos valvonta-alueella on projekteihin sopivia valvontakohteita.

Projektien kohteet valitaan satunnaisotannalla. Näytteiden tutkiminen on maksullista toimijoille. Näytteenottoon voidaan tarvittaessa käyttää ulkopuolista asiantuntijaa, jolla on tarvittava asiantuntemus ja pätevyys.

3.1.6 Laatu järjestelmä ja auditointi

Elintarvikelain 41 §:n mukaan kunnan elintarvikeviranomaisen tulee laatia toimintaansa sopiva laatu järjestelmä sekä ylläpitää ja soveltaa sitä. Laatu järjestelmää on uudistettu vuodesta 2014 lähtien. Laatu järjestelmä on otettu käyttöön kokonaisuudessaan vuoden 2015 aikana. Laatu järjestelmää tullaan kehittämään aktiivisesti vuoden 2022 aikana. Aluehallintovirasto on suorittanut yksikössä elintarvikevalvonnan arviointi- ja ohjauskäynnin viimeksi syksyllä 2019.

3.2 Terveysturvallisuuden mukainen valvonta

Terveysturvallisuuden tarkoituksena on ylläpitää ja edistää väestön ja yksilön terveyttä. Lain tavoitteena on myös ehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia ympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka saattavat aiheuttaa terveyshaittaa. Valtakunnallinen terveydensuojelun valvontaohjelma ja sen perusteella annettava ohjaus paikallisen valvontasuunnitelman laatimiseksi perustuu terveydensuojelulakiin sekä ympäristöterveydenhuollon yhteiseen valtakunnalliseen valvontaohjelmaan ja siinä sovittuihin periaatteisiin. Valvonnan painopisteiden avulla turvataan rajallisten valvonta-resurssien tehokas ja suunnitelmallinen käyttö.

3.2.1 Valvontakohteet

Useimmat terveydensuojelulain mukaiset valvontakohteet vaativat joko viranomaisen hyväksynnän tai ovat ilmoituksenvaraisia. Toimijoiden ilmoitusmenettelyn ja lopetusilmoituksen jättämisen laiminlyönti on muodostanut valvontaviranomaiselle haasteita valvontakohterekisterin ylläpitoon.

Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut lausunnon terveydensuojelulain soveltamisesta kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa. Lausunnon mukaan kotirauhan piiriin perustettavasta terveydensuojelulain 13 §:n mukaisesta ilmoitusvelvollisesta toiminnasta on tehtävä ilmoitus. Kotirauhaan piiriin kuuluvia tiloja ei voida valvoa samalla tavalla kuin muita kohteita, mutta toiminta on kuitenkin suunnitelmallisen valvonnan piirissä ja sitä tarkastetaan esim. asiakirjatarkastuksin.

Terveydensuojelulain mukaisia valvontakohteita yhteistoiminta-alueella on suunnitelmallisen valvonnan piirissä n. 550 kpl. Valvontakohtetyypit, niiden lukumäärät ja tarkastustiheydet on esitetty liitteessä 2. Liitteeseen on merkitty myös terveydensuojelulain 18 a § mukaiset kohteet, jotka usein sisältyvät joko terveydensuojelulain tai elintarvikelain valvontaan muilta osin. Kohteille on tehtävä näille erillinen riskinarviointi, johon on varattava resursseja suunnitelmallisen valvonnan lisäksi.

Suunnitelmallisen valvonnan lisäksi terveydensuojelulain mukaiset asumisterveyteen liittyvät asiat ja talousveteen liittyvät toimenpidepyynnöt sekä erinäiset mahdolliseen terveyshaittaan perustuvat valitukset kuormittavat enenemässä määrin valvontahenkilöstöä.

3.2.2 Ilmoitus- ja hyväksymismenettely

Ilmoituksen tekemistä edellytetään terveydensuojelulain 13 §:ssä mainituista toiminnoista. Ilmoitus tulee tehdä 30 vrk ennen toiminnan aloittamista ja sen liitteeksi tulee toimittaa tarvittavat selvitykset toiminnasta ja siihen liittyvistä toimitiloista. Ilmoituslomake on ympäristöterveyspalveluiden internetsivuilla. Terveydensuojeluviranomainen antaa ilmoitusta koskevan maksullisen todistuksen ja tekee tarvittaessa 45 § mukaisen tarkastuksen. Hyväksyntämenettely vaaditaan talousvettä toimittavilta laitoksilta, joiden tulee hakea hyväksyntää viimeistään 3 kk ennen toiminnan suunniteltua aloittamista. Talousvettä ei saa toimittaa eikä toimintaa olennaisesti muuttaa ilman valvontaviranomaisen hyväksyntää. Hyväksymisestä tehdään hallintopäätös.

3.2.3 Ohjelmakauden painopisteet

Ohjelmakauden painopisteitä terveydensuojelulain mukaisessa valvonnassa vuosille 2020-2024 on annettu seuraavasti.

- Omavalvonnan tukeminen, esimerkiksi:
 - toiminnanharjoittajien tukeminen riskien tunnistamisessa
 - omavalvonnan tukeminen tarkastuskäynnillä
 - talousveden laatuun vaikuttavien riskien arviointi ja –hallinta yhdessä talousvettä toimittavan laitoksen kanssa ja valvontatutkimusohjelman päivittäminen
- Elinympäristöterveyden edistäminen ja yhteistyö, esimerkiksi:
 - viranomaisyhteistyön merkitys elinympäristöterveyden edistämässä merkittäväksi osaksi kuntien strategiatyötä
 - terveyshaittojen tunnistaminen ja ennaltaehkäisy viranomaisten yhteistyönä
 - häiriötilanteisiin varautuminen ja suunnitelmien yhteensovittaminen sekä valmiusharjoitukset

- Radonvalvonta

Säteilylain (SäL 859/2018) mukaan kunnan terveydensuojeluviranomainen valvoo talousveden radioaktiivisuuden sekä asuntojen ja muiden oleskelutilojen sisäilman radonpitoisuuden viitearvojen noudattamista. Lisäksi kunnan terveydensuojeluviranomainen valvoo säteilylain 146 §:ssä tarkoitettua selvitysvelvollisuutta talousvettä toimittavan laitoksen ja muiden oleskelutilojen osalta. Säteilylaki (156 §) velvoittaa selvittämään eräiden muiden oleskelutilojen radonpitoisuudet. Terveydensuojelulain mukaisia suunnitelmallisen valvonnan piirissä olevia muita oleskelutiloja ovat mm. koulut, päiväkodit, tehostetun palveluasumisen yksiköt ja vastaanottokeskukset

Painopisteitä toteutetaan alueen toiminnan ja mahdollisuuksien mukaan, heti sen jälkeen, kun projektien toteuttamisesta on saatu lisää ohjeita keskusviranomaiselta.

Vuodelle 2022 ei ole suunnitteilla omia projekteja, mutta mahdollisuuksien mukaan osallistutaan keskusvirastojen vetämiin projekteihin sekä mahdollisiin muiden yksiköiden kanssa yhdessä tehtäviin valvontaprojekteihin. Kauneushoitoloihin liittyvä tarkastusprojekti voidaan toteuttaa, jos saadaan palkata esimerkiksi harjoittelija tekemään projektiin liittyvää työtä.

Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen on maksullista toimijoille. Näytteenottoon voidaan käyttää ulkopuolista asiantuntijaa, jolla on tarvittava asiantuntemus ja pätevyys.

3.2.4 Talousveden valvonta ja näytteenotto

Terveydensuojelulaki ja sen perusteella annetut säädökset määrittelevät varsin tarkasti talous- ja uimavesistä otettavat näytemäärät sekä näytteistä tehtävät analyysit. Talousveden laatuvaatimukset, näytemäärät ja tehtävät analyysit on määritelty asetuksissa 1352/2015 ja 401/2001. Lohjan ympäristöpalveluiden yhteistoiminta-alueella otetaan talousvesistä viranomaisnäytteitä vuosittain noin 120 kpl. Näytteinä otetaan kunkin vesilaitoksen valvontatutkimusohjelmassa määritellyt jatkuvan valvonnan ja jaksottaisen seurannan näytteet, jotka otetaan kuluttajapisteistä. Kerran vuodessa vedenottamoilta lähtevästä vedestä otetaan näyte nitriittitutkimusta varten, tämä näyte on jatkuvan valvonnan osanäyte. Tarkastuskäynnin ulkopuolella tehtävälle näytteenottokäynnille varataan aikaa noin 2 tuntia. Lisäksi ulkoistettujen näytteiden tulosten läpikäynti sekä lisänäytteiden ja yhteydenottojen perusteella tehtävät näytteenotot työllistävät yksikköä. EU-vesilaitosten näytetulokset raportoidaan aluehallintovirastolle, joka raportoi ne edelleen EU komissiolle.

Elintarvikehuoneistoissa ja tiloissa, joissa vettä tarjotaan julkisen toiminnan yhteydessä, sovelletaan isoa talousvesiasetusta 1352/2015, paitsi sellaisissa tapauksissa, joissa kunnan terveydensuojeluviranomainen on varmistanut, ettei veden laatu heikennä valmiiden elintarvikkeiden terveydellistä laatua. Omaa kaivoa käyttävä elintarvikehuoneisto tai terveydensuojelulain mukainen kohde (esim. päiväkotit tai vanhainkotit) ei kuitenkaan ole terveydensuojelulain mukainen laitos, jos se käyttää oman kaivon vettä vain omaan toimintaansa. Viranomainen valvoo talousveden laatua myös tällaisissa kohteissa näytteenotoin. Kaivon ja sen rakenteiden tarkastaminen eivät kuitenkaan kuulu terveydensuojelulain mukaiseen suunnitelmalliseen valvontaan. Tällaisia yksittäisiä talousvesikaivoja on yhteistoiminta-alueella satakunta. Näiden osalta määritellään erillisellä päätöksellä näytteenottotiheys ja näytteistä tehtävät määritykset.

Yksityishenkilöiden omistamista talousvesikaivoista voidaan ottaa näyte epäiltäessä terveyshaittaa. Vuonna 2022 tulee resursseja viemään edelleen talousvettä toimittavien laitosten ja veden käyttäjien, jotka ottavat talousvettä omilla laitteillaan, tekemät ja toimittamat riskinarvioinnit. Riskinarvioinnit on tehtävä toiminnanharjoittajien ja viranomaisten yhteistyönä ja riskinarviointi on terveydensuojeluviranomaisen hyväksyttävä. Lisäksi resursseja tulee viemään valvontatutkimusohjelmien päivitykset.

Osa vesivalvontaan liittyvää näytteenottoa siirrettiin ostopalveluksi vuoden 2016 aikana ottaen huomioon lainsäädännön vaatimukset. Valtakunnallisen terveydensuojelun valvontaohjelman mukaan näytteenoton voi suorittaa myös muu kuin kunnan terveydensuojeluviranomainen. Kunnan

terveydensuojeluviranomaisen on kuitenkin varmistettava talous- ja uimavesinäytteiden ottajan pätevyys. Näytteenottajan on tunnettava vesinäytteenottoon liittyvät yleiset periaatteet. Pätevyyden voi osoittaa esimerkiksi ympäristönäytteenottajan henkilösertifioinnilla. Sertifiointivaatimus ei kuitenkaan ole ehdoton, vaan kunnan terveydensuojeluviranomainen voi varmistaa pätevyyden tarkoituksenmukaiseksi katsomillaan tavoilla. Perusteet on kirjattava kunnan terveydensuojelun valvontasuunnitelmaan.

Näytteenottajan pätevyyden edellytyksenä Lohjan Ympäristöterveyspalveluissa on talousveden osalta ympäristönäytteenottajan henkilösertifiointi tai voimassa oleva vesityökortti, jolloin viranomaisen pitää kuitenkin varmistaa näytteenottajan pätevyys erikseen. Uimavesinäytteiden osalta näytteenottaja voi osoittaa riittävän pätevyytensä edellä mainituilla tavoilla tai soveltuvalle koulutuksella ja riittävällä kokemuksella näytteenotosta.

3.2.5 Uimavesivalvonta ja näytteenotto

Uimaveden laatua valvotaan uimarannoilla ja uima-altaissa. Uimavedestä ei saa aiheutua terveyshaittaa uimareille. Uimaveden laatuvaatimuksista säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksissa 177/2008 ja 354/2008. Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on laadittava uimarantaluettelo ennen kunkin uimakauden alkua em. asetuksen soveltamisalaan kuuluvista yleisistä uimarannoista. Uimarannan omistajan tai haltijan on yhteistyössä kunnan terveydensuojeluviranomaisen kanssa laadittava uimarannan uimaveden laadun säännöllistä seuranta- ja valvontaa varten seurantakalenteri ennen kunkin uimakauden alkua. Uimakausi on määriteltävä kunakin vuonna erikseen, uimakausi on normaalisti määriteltävä 15.6.-31.8. väliseksi ajaksi.

EU-uimarannoilta otetaan yksi näyte ennen uimakauden alkua ja 3 näytettä uimakauden aikana, muilta uimarannoilta otetaan uimakauden aikana 3 näytettä. Uimarantoja on yhteistoiminta-alueella yhteensä noin 60 kpl. Uimahalleja ja kylpylöitä on yhteistoiminta-alueella 6 kpl. Vuonna 2019 ulkoistettiin uimavesien näytteenotto toimijoiden vastuulle. Näytteenottajien pätevyys tarkastetaan ympäristöterveyspalveluiden toimesta. Toimijoilla on velvollisuus toimittaa näytetulokset tiedoksi Lohjan ympäristöterveyspalveluille. Poikkeamatulosten kohdalla terveystarkastaja käy ottamassa uusintänäytteet ja seuraa tilannetta sen normalisoitumiseen asti. Uima-altaiden näytteenoton laatua seurataan viranomaisen ottamien verrokinäyttein.

3.3 Tupakkalain mukainen valvonta

Tupakkavalvonnan tehtävänä on ehkäistä tupakkatuotteiden käytön aloittamista, edistää niiden käytön lopettamista ja suojella väestöä tupakansavulle altistumiselta. Tupakkalaki on tullut voimaan 15.8.2016. Tupakkalain tavoitteena on tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppuminen. Uuden tupakkalain sisällön ja sen tuomien velvoitteiden käyttöönotto vaatii tupakkavalvonnalta resursseja ja koulutautumista, mm. asuntoyhteisöjen tupakointikiellot.

3.3.1 Valvontakohteet

Tupakkalain mukaisia suunnitelmallisen valvonnan kohteita yhteistoiminta-alueella on n. 105 kpl. Valvontakohtetyypit, niiden määrät ja tarkastustiheydet on esitetty liitteessä 4. Tyypillisiä valvonnan kohteita ovat paikat, joissa valvotaan tupakointikieltojen ja rajoitusten toteutumista sekä tupakkatuotteiden, tupakanvastikkeiden ja tupakkajäljitelmiä myyntipaikat.

Myyntipaikoissa valvotaan tupakanmyyntitoimintaa sekä mainontaa. Tupakkavalvontaa tehdään myyntipaikoissa pääasiassa muun ympäristöterveydenhuollon valvonnan yhteydessä, samalla tarkastetaan lääkelain mukaiset nikotiinikorvaushoitoon tarkoitetut nikotiinivalmisteet. Nikotiinivalmisteiden vähittäismyyjiä alueella on n. 60 kpl. Oppilaitosten ja alle 18-vuotiaiden suosimien harrastus ja kerhotoilujen välittömässä läheisyydessä olevia tupakkatuotteiden, tupakointivälineiden ja nikotiinivalmisteiden myyntipaikoita ei ole erikseen kartoitettu.

Tupakansavun kulkeutuminen savuttomiin tiloihin tarkastetaan valvontakäynnin yhteydessä tai asiakasvalituksen perusteella. Tarkastuskäynneillä käytetään ensisijaisesti aistinvaraisia menetelmiä, tupakansavun kulkeutumista voidaan myös tutkia ns. merkki-savututkimuksella.

3.3.2 Lupamenettely

Tupakkatuotteiden, nikotiininesteiden ja nikotiinivalmisteiden myynti on luvan/ilmoituksen varaista, lupaa haetaan Valviran internetsivujen kautta kunnan valvontaviranomaiselta. Tupakkaluvan hakupapereihin tulee liittää omavalvontasuunnitelma. Valvontaviranomainen tekee myyntiluvasta ja ilmoituksen käsittelystä maksullisen hallintopäätöksen. Myyntilupa tulee olla esillä jokaisessa myyntipisteessä. Tupakkatuotteiden luparekisteriä ylläpitää Valvira. Nikotiinivalmisteiden myyntilupien keskusrekisteriä ylläpitää lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea.

3.3.3 Ohjelmakauden painopistealueet

Valtakunnallisesti valvonnan painopistealueiksi vuosiksi 2020-2024 on määritelty:

- omavalvonnan tukeminen
- yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa
- laittoman kaupan ehkäisy ja viranomaisten yhteistyö (mm. vähittäismyyntipakkausten uudet pakolliset merkinnät)

Lain ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (523/2015) mukaan kunta huolehtii ehkäisevän päihdetyön tarpeen mukaisesta organisoinnista alueellaan ja nimeää ehkäisevän päihdetyön tehtävistä vastaavan toimielimen. Tupakkalain näkökulmasta yhteistyön tavoitteena on edesauttaa tupakkalain tavoitteen toteutumista eli tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön loppumista vuoteen 2030 mennessä. Yksikössä pyritään selvittämään yhteistyön mahdollisuuksia ehkäisevässä päihdetyössä toimivien tahojen kanssa valvontakauden aikana. Painopisteitä toteutetaan alueen toiminnan ja mahdollisuuksien mukaan, heti kun projektien toteuttamisesta saadaan lisää ohjeita keskusviranomaiselta.

Tupakkalain mukaiset suunnitelmallisen valvonnan kohteet on esitetty liitteessä 3.

3.4 Eläinlääkintähuolto

Eläinlääkintähuoltolain 765/2009 10 § velvoittaa kuntaa laatimaan suunnitelman alueellaan järjestämistään peruseläinlääkäripalveluista ja kiireellisestä eläinlääkäriavusta sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnasta. Suunnitelman tulee sisältää muun muassa tiedot valvontaan kuuluvista tarkastuksista ja muista toimenpiteistä, sekä eläinlääkäripalvelun tuottamistavasta, saatavuudesta ja laadusta, ottaen huomioon alueen yksityisten eläinlääkäripalveluiden tarjonta. Suunnitelmassa on huomioitava Ruokaviraston laatima eläinlääkintähuollon valtakunnallinen ohjelma (EHO) ja alueellinen, aluehallintoviraston laatima suunnitelma. Valtakunnallisen ohjelman tavoitteena on tehostaa, yhtenäistää ja ohjata eläinlääkintähuoltolaissa tarkoitettua eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa ja eläinlääkäripalveluiden järjestämistä, sekä varmistua siitä, että kunnat varaavat eläinlääkäripalveluihin ja valvontatehtäviin riittävät resurssit. Eläinlääkintähuoltolain soveltamisalaan kuuluvasta valvonnasta säädetään lisäksi eläintautilaissa, eläinsuojelulaissa, eläinten kuljetuksessa annetussa laissa, eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa, laissa eläintunnistusjärjestelmästä, laissa eläinten ja eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta, eläimistä saatavista sivutuotteista annetussa laissa, sekä elintarvikelaissa.

3.4.1 Henkilöresurssit, tehtävänjako ja pätevyys

Kunnan on varattava riittävät henkilöresurssit sekä eläinlääkäripalvelujen että valvontatehtävien hoitamiseksi valvontaohjelman mukaiseen resurssiarviointiin perustuen. Kunnaneläinlääkäreiden vastuualueet ja tehtävänjako kirjataan kunnan suunnitelmaan. Valvontaohjelman resurssiarvioinnin lomake toimitetaan aluehallintovirastoon valvontasuunnitelman ja sen päivityksien ohessa. Lomake on tämän suunnitelman liitteenä nro 7.

Valvontakohteiden määrä on poimittu Ruokaviraston eläintenpitäjärekisteristä. Merkittävässä osassa kohteita, esim. lammas- ja siipikarjanpitopaikoissa voi olla eläintenpitoa vain osan vuotta, tavallisesti kesäaikaan. Kaikkiin kohdetyyppeihin ei tehdä säännöllistä valvontaa, mikä huomioidaan resurssiarvioinnissa.

Kunnaneläinlääkärin virkaan valitun tulee olla laillistettu eläinlääkäri ja virkaan kuuluviin tehtäviin perehtynyt. Tehtävä edellyttävää myös riittävää kielitaitoa ja hallintomenettelyn tuntemusta. Henkilökunnan pätevyys varmistetaan pyytämällä nähtäväksi tarpeelliset alkuperäiset tutkintotodistukset virkavalinnan yhteydessä.

Lohjan ympäristöterveyspalveluissa on viisi kunnaneläinlääkärin virkaa: hygieenikkovalvontaeläinlääkäri ja neljä kaupungineläinlääkäriä (praktikkoja), jotka ovat sijoittuneet yhteistoiminta-alueen neljälle vastaanotolle. Hygieenikkovalvontaeläinlääkärin vastuulla on eläinten hyvinvoinnin valvonta, sivutuotevalvonta, eläinperäisten elintarvikkeiden alkutuotannon valvonta, eläintautivalvonta omalta osaltaan ja muut eläinlääkintähuoltolain soveltamisalaan kuuluvat valvontatehtävät. Praktikkoeläinlääkäreiden vastuulla on peruseläinlääkäripalvelut, kiireellisen eläinlääkärinavun antaminen ympärivuorokautisesti, eläinten vientitarkastukset, eläintautivalvonta, eläinten hyvinvoinnin valvonta valvontaeläinlääkäriä avustaen sekä hänen poissa ollessaan, sekä muut eläinlääkintähuoltolain mukaiset valvontatehtävät. Lisäksi yksikössä on aluehallintoviraston valtuuttama eläinsuojeluvalvoja, joka opiskelee oppisopimuskoulutuksella klinikkaeläinhoitajaksi. Hänen tehtävänä on yksikön eläinlääkäreiden avustaminen klinikkatyössä ja eläinsuojeluvalvonnassa.

3.4.2 Maksut

Kunta perii maksua keskitettyyn yhteydenottopalveluun soitetuista puheluista. Maksun suuruus on 1,92 euroa minuutilta (sis. ALV). Kunta ei toistaiseksi peri eikä subventoi eläinlääkäripalvelujen käyttöä. Eläinlääkintähuollossa on otettu käyttöön toukokuun alussa vuonna 2017 klinikkamaksu, joka on suuruudeltaan 10 € (+alv 24%)/asiakas.

3.4.3 Peruseläinlääkäripalvelut ja kiireellinen eläinlääkäriapu

Eläinlääkintähuoltolaissa on säädetty kunnalle eläinlääkäripalveluiden järjestämisvelvoitteet. Näitä ovat arkipäivisin virka-aikana saatavilla oleva peruseläinlääkäripalvelu asukkaidensa kotieläimille; terveydenhuoltopalvelut niille kotieläimille, joille on olemassa valtakunnallinen terveydenhuolto-ohjelma seurantajärjestelmineen (Naseva, Sikava) sekä kiireellinen, ympärivuorokautinen eläinlääkäriapu kaikkia alueellaan vakinaisesti tai tilapäisesti olevia kotieläimiä varten. Eläinlääkintähuoltolaissa peruseläinlääkäripalveluilla tarkoitetaan kliiniseen yleistutkimukseen perustuvaa, tavanomaisissa vastaanottotiloissa tai eläinsuojissa tarjottavaa eläinlääkäripalvelua. Kiireellinen eläinlääkäriapu sisältää sairaudenhoidon ja potilaan tilan vakauttamisen äkillisissä sairaustapauksissa kaikkina vuorokaudenaikoina.

Lohjan ympäristöterveyspalveluiden yhteistoiminta-alueella toimii neljä eläinlääkärinvastaanottoa, jotka sijaitsevat Lohjan asemalla, Pusulassa, Karkkilassa ja Vihdissä. Ympäristöterveyspalvelut tarjoavat peruseläinlääkäripalvelut sekä kiireellisen eläinlääkärinavun tuotanto- ja lemmikkieläimille. Kaikki eläinlääkärit tekevät itsenäisesti terveydenhuoltosopimuksia alueen toimijoiden kanssa. Kiireellinen eläinlääkäriapu alueella on järjestetty siten, että tuotanto- ja lemmikkieläinten hoidosta vastaa sama

henkilökunta. Alueen tuotantoeläinmäärä on melko vähäinen, joten toistaiseksi kiireellisen avun saaminen ei ole heikentynyt järjestelyn vuoksi. Päivystysalue kattaa Lohjan, Vihdin, Karkkilan ja Siuntion alueet. Yhteistyötä muiden päivystysalueiden kanssa ei toistaiseksi ole tehty. Keskitetty yhteydenottopalvelu on otettu käyttöön 2.2.2015. Yhteistoiminta-alueella on vuosittain n. 7000 eläinlääkärikäyntiä kunnallisten eläinlääkäripalveluiden puitteissa. Alueella on yhdeksän yksityistä pieneläinvastaanottoa, hevosklinikka, useita tallikäyntejä tekeviä eläinlääkäreitä ja muutama maatilakäyntejä tekevä eläinlääkäri. Ympäri vuorokautista eläinlääkäripäivystystä ei ole yksityisten toimesta tarjolla.

Vuosien 2014-2015 aikana selvitettiin kunnallisten eläinlääkärinvastaanottojen keskittämisen mahdollisuutta yhdeksi tai kahdeksi yhteisvastaanotoksi. Selvityksen perusteella palveluverkko säilytettiin ennallaan. Vuonna 2016 aikana on otettu käyttöön kaikkien alueen eläinlääkäreiden yhteinen KliniQ-potilastietojärjestelmä. Vuoden 2018 lopulla yhdistettiin neljän vastaanoton tietokannat ja kevään 2019 aikana otettiin käyttöön nettiajanvarausjärjestelmä.

Eläinlääkäripäivystystä ei toistaiseksi olla eriyttämässä eläinlääkintähuollon vaatimusten mukaisesti, koska tuotantoeläinmäärät alueella eivät ole suuria.

3.4.4 Eläintauti- ja sivutuotevalvonta

Eläintautilain (441/2013) tarkoituksena on ehkäistä ja vähentää sellaisia sairauksia ja tartuntoja, jotka voivat siirtyä eläimestä toiseen eläimeen tai ihmiseen, eläinten terveyden edistämiseksi, ihmisten terveyden suojaamiseksi, elintarvikkeiden turvallisuuden varmistamiseksi ja kotieläintuotannon toimintaedellytysten turvaamiseksi.

Eläintautilain mukaista valvontaa ja siihen liittyviä muita tehtäviä Lohjan ympäristöterveyspalveluiden yhteistoiminta-alueella hoitavat hygieenikkovalvontaeläinlääkäri ja kaupungineläinlääkärit. Ympäristöterveyspalveluilla on kaksi valmiuseläinlääkäriä, jotka osallistuvat aluehallintoviraston tarjoamaan valmiuseläinlääkärikoulutukseen. Kullakin eläinlääkäviranhaltijalla on itsenäinen velvollisuus ilmoittaa eläintaudeista tarvittaville tahoille. Ympäristöterveyspäällikkö ja hygieenikkovalvontaeläinlääkäri vastaavat ilmoittamisesta terveydenhuollon puolelle.

Eläintautilakiin perustuvat valvonta- ja näytteenottotehtävät on jaettu hygieenikkovalvontaeläinlääkäriin ja kaupungineläinlääkäreiden kesken. Kaupungineläinlääkärit vastaavat pääasiassa eläinten vienti- ja tuontitarkastuksista niihin liittyvine terveystodistuksineen. Yksi kaupungineläinlääkäri huolehtii siipikarjan salmonellavalvonnasta näytteenottoineen. Siittola- ja keinosiemennystoiminnan valvontaa suorittaa hygieenikkovalvontaeläinlääkäri. Aluehallintoviraston määräyksellä eläintautilain valvontatehtävistä voi vastata kuka tahansa yhteistoiminta-alueen eläinlääkäviranhaltija.

Kunnaneläinlääkäri valvoo eläimistä saatavien sivutuotteiden oikeaa käsittelyä, varastointia ja loppusijoitusta. Yhteistoiminta-alueella on yksi haaskatoimija muttei enää sivutuotevalvontaan kuuluvaa polttolaitosta. Itsestään kuolleiden tai lopetettujen tuotantoeläinten hävitystapojen valvontaa suoritetaan satunnaisesti.

3.4.5 Eläinten hyvinvoinnin valvonta

Eläinsuojelulain (247/1996) tarkoituksena on suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta, sekä edistää eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua. Eläinsuojelulain mukaisia paikallisia valvontaviranomaisia ovat kunnaneläinlääkärit, terveydensuojeluvalvontaa hoitavat viranhaltijat ja poliisi. Lohjan ympäristöterveyspalveluiden yhteistoiminta-alueella virka-ajan eläinsuojeluvalvonta on keskitetty hygieenikkovalvontaeläinlääkäriille. Hygieenikkovalvontaeläinlääkäriin lomien aikana eläinsuojeluvalvontaa hoitavat praktikkoeläinlääkärit. Eläinsuojelu- ja eläintautipäivystys eivät sisälly kunnan

järjestämisvelvoitteisiin. Päivystysaikana kiireelliset eläinsuojelutapaukset hoitaa poliisi.

Aluehallintovirastojen läänineläinlääkärit päivystävät virka-ajan ulkopuolella a-c luokkien ja kansallisesti torjuttavien eläintautien varalta.

Valtaosa tarkastuksista ovat ns. epäilyyn perustuvia, joissa Lohjan ympäristöterveyspalveluihin tulleen ilmoituksen perusteella on aihetta epäillä, että eläintä hoidetaan, kohdellaan, käytetään tai kuljetetaan säädösten vastaisesti. Vuonna 2021 yksikössä siirryttiin käytäntöön, jossa ilmoitukset pyydetään ensisijaisesti eläinlääkärien yhteiseen sähköpostiin. Ilmoitukset ja tarkastuksen tarve arvioidaan, ja mikäli kyseessä ei ole eläinsuojeluasia, pyritään ohjaamaan ilmoittaja oikealle taholle. Tyyppilisiä ei-eläinsuojeluasioita ovat eläimen ihmiselle tai toiselle eläimelle aiheuttamat haitat, esim. häiritsevä haukkuminen ja jätökset, tai järjestyshäiriöt kuten eläimen kiinnipidon ja hallinnan ongelmat ja siihen liittyvä uhkaava käytös. Vireille otettaville tapauksille tehdään kiireellisyysluokitus. Käytäntö on merkittävästi vähentänyt päällekkäistä työtä ja sujuvoittanut prosessia. Kuitenkin eläinsuojelullisissa hätätapauksissa, joissa eläin on välittömän avun tarpeessa, tulisi ilmoitus tehdä soittamalla suoraan eläinlääkärille.

Yksikön terveystarkastajat osallistuvat joissain tapauksissa tarkastuksille. Osa eläinsuojelutarkastuksista tehdään yhteistyössä yksikön ulkopuolisen viranomaisen kuten ympäristö-, rakennus- tai ELY-tarkastajan kanssa, jolloin kukin tarkastaja suorittaa omaa valvontatehtäväänsä. Kunta voi pyytää tapauksen siirtämistä aluehallintovirastolle, jos eläimen omistaja tai toiminnanharjoittaja toistuvasti jättää noudattamatta annettua kieltoa taikka määräystä. Tarvittaessa tarkastuksille pyydetään poliisin virka-apua, mikä on maksullista.

Eläinsuojeluviranomainen voi ryhtyä eläinsuojelulain 44 §:n mukaisiin kiiretoimenpiteisiin eläimen hyvinvoinnin ja terveyden turvaamiseksi. Yhteistoiminta-alueen kunnilla ei ole sopimusta kiiretoimenpiteenä haltuun otettujen kotieläinten tilapäisen hoidon järjestämiseksi.

Epäilyyn perustuvien tarkastuksien lisäksi voidaan valvoa ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvaa ammattimaista tai muutoin laajamittaista eläintenpitoa harjoittavia pitopaikkoja (esim. hevostallit, pieneläinhuoneet, kotieläinpihat). Tarkastus voidaan suorittaa ilman epäilyä, mikäli eläintenpitoa ei harjoiteta kotirauhan piirissä. Eläintenpitäjärekisterin mukaan yhteistoiminta-alueella on yli 100 ilmoitusvelvollista toiminnanharjoittajaa. Lukumäärä perustuu arvioon, sillä kaikki kohteet eivät ole rekisteröityneet, osa kohteista on lakannut toimimasta, ja uusia kohteita perustetaan. Hygienenikkovalvontaeläinlääkäri ylläpitää tietoa yhteistoiminta-alueella sijaitsevasta luvan- ja ilmoituksenvaraisesta toiminnasta, määrittää tarvittaessa riskinarviointiin perustuvan valvontatiheyden ja päivittää valvontasuunnitelmaa.

Ruokaviraston projektin mukaista hevosten lääkkeiden käytön ja lääkitsemisen valvontaa jatketaan ammattimaisen eläintenpidon tarkastuksen yhteydessä.

3.4.6 Eläinlääkintähuollon painopisteet

Ruokaviraston laatiman eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontasuunnitelman vuoden 2022 painopistealueista seuraavat koskevat Lohjan ympäristöterveyspalveluita:

- Pandemiavalmiuden arviointi ja koronaepidemian opit ympäristöterveydenhuollossa
- ELTE- ja ELSU-tietojärjestelmien vaiheittainen käyttöönotto
- EU:n eläinterveysäännösten 2019/429 (AHL) ja muun eläintautilainsäädännön toimeenpanon käytännön toteutus

- EU:n eläinterveys säännösten 2019/429 (AHL) ja muun eläinten merkinnän ja rekisteröinnin lainsäädännön toimeenpanon käytännön toteutus
- Eläinten hyvinvointilain toimeenpanoa ja ohjeistuksia koskeviin koulutuksiin osallistuminen
- AVI-kohtainen painopiste (valvonta-alue, jossa todettu puutteita AVIn alueella)

Ympäristöterveyspalvelut pyrkii vastaamaan annettuihin painopisteisiin niissä puitteissa, kun ohjaavat tahot antavat ohjeistusta niiden toteuttamisesta. Yksikkö pyrkii osallistumaan koulutuksiin ja yhteistyöpalavereihin painopisteisiin liittyen.

4. Häiriötilanteisiin varautuminen

Elintarvike-, terveydensuojelu- ja eläinlääkintähuoltolaissa on veloitteet kunnan varautumisesta häiriötilanteisiin. Lohjan ympäristöterveyspalveluilla on valmiussuunnitelma, jota on päivitetty vuoden 2021 aikana. Päivitystyö jatkuu vuoden 2022 aikana. Vuoden 2019 on tehty valmiuskortit erilaisia erityistilanteita varten.

Elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviävien ruokamyrkytys epidemioiden selvittämisestä säädetään valtioneuvoston asetuksessa 1365/2011. Lohjan ympäristöterveyspalveluiden yhteistoiminta-alueella toimii epidemiaselvitysryhmä, joka kokoontuu vuosittain ympäristöterveyspäällikön kutsumana. Ryhmään kuuluvat ympäristöterveyspalveluiden edustajien lisäksi kuntien tartuntatautilääkärit ja hoitajat sekä kuntien vesilaitosten edustajat. Ympäristöterveyspalveluista ryhmään kuuluvat ympäristöterveyspäällikkö, hygieenikkovalvontaeläinlääkäri, elintarvikevalvontaan perehtynyt terveystarkastaja sekä talousveteen sekä uimaveteen erikoistunut terveystarkastaja. Terveystarkastuksen asiantuntijat ovat yhteisiä Vihdin ja Karkkilan alueilla. Lohjan ja Siuntion terveydenhuollon asiantuntijat ovat erillisiä. Selvitystyöryhmää voidaan täydentää tarpeen mukaan ulkopuolisilla asiantuntijoilla. Luetteloa selvitystyöryhmän jäsenten yhteystiedoista pidetään jatkuvasti ajan tasalla. Ruokamyrkytys epäilyistä tai muusta poikkeavasta tilanteesta aiheutuva selvitystyö ja näytteenotto toteutetaan kunnan kustannuksella.

5. Suunnitelman toteutumisen seuranta ja arviointi

Kunnan tulee arvioida valvontasuunnitelmansa toteutumista toimintavuoden päätyttyä ja laatia siitä arviointiraportti. Arviointiraportti laaditaan toimialakohtaisesti ja viedään Lohjan ympäristöterveyslautakunnan käsiteltäväksi niin, että se voidaan toimittaa aluehallintovirastolle maaliskuun loppuun mennessä.

Valvontasuunnitelma-asetuksen 665/2006 mukaan toteutumisen arvioinnissa tulee arvioida:

- tarkastusten määrää valvontakohdetyypeittäin
- tarkastusten kattavuutta
- näytteiden määrää kohdetyypeittäin
- valvonnasta saatujen tulojen kohdentumista.

Valvontasuunnitelman toteutumista arvioitaessa tarkastellaan, kuinka kattavasti suunniteltu toiminta ja suunnitellut tarkastukset ovat toteutuneet valvontakohdetyypeittäin. Lisäksi tarkastellaan, onko kaikkien toimialojen valvontaa tehty kattavasti. Tarkastuksiin ja kohteisiin käytettyä aikaa verrataan suunniteltuun ajankäyttöön. Arvioinnissa huomioidaan myös se, kuinka voimavarojen jakautuminen eri sektoreille käytännössä toteutui. Arviointikriteereitä ovat myös valtakunnallisten painopisteiden ja omien paikallisten painopistealueiden valvonnan toteutuminen. Mikäli suunnitelmassa asetettuja tavoitteita ei ole saavutettu, toteutumisen arvioinnissa tuodaan esille mahdollisia syitä (virkavapaat, yllättävät projektit yms.) sekä vaadittavia toimenpiteitä (esimerkiksi päätökset, voimavaralisäykset, toiminnan muuttuminen ja painopisteiden tarkentaminen), jotta tavoitteet toteutuisivat seuraavalla tarkastelujaksolla.

Mikäli valvontasuunnitelman mukaisista tavoitteista on jääty merkittävästi, on tämä otettava huomioon valvontatulojen kohdistamisessa. Valvontasuunnitelman toteutumisen arvioinnin tulokset toimitetaan Etelä-Suomen aluehallintovirastolle, joka toimittaa arvioinnin eri keskusvirastoille ja keskusvirastot edelleen EU-komissiolle.

Liite 1. Elintarvikevalvonnan suunnitelmallinen valvonta

Elintarvikehuoneiston ohjeellinen riskiluokitus ja tarkastustiheys

TOIMINNAN KOKOLUOKKA	TOIMINTA 1			TOIMINTA 2			TOIMINTA 3			TOIMINTA 4			YHTEENSÄ		
	Kohde lkm	Riskl. tark/v	Tark. (h)	Kohde lkm	Riskl. tark/v	Tark. (h)	Kohde lkm	Riskl. tark/v	Tark. (h)	Kohde lkm	Riskl. tark/v	Tark. (h)	Kohde lkm	Tark. lkm/v	Työaika htpv/v
KOKOLUOKKA 1															
Myyvälät < 200m2	54	0,35	2	14	0,35	2	4	0,5	3		1	3	72	26	7
Tarjoilu < 6 as. paikkaa TAI < 50 annosta/vrk	45	0,35	2	25	0,35	2	60	0,5	3		1	3	130	55	19
Suurtalous < 500 annosta/vrk		0,35	2	66	0,35	2	16	0,5	3	4	1	3	86	35	11
Teollinen tuotanto < 1 milj. litraa / < 10 000 kg	1	0,35	2	7	0,35	2	19	0,5	3		1	3	27	12	5
Kuljetus ja varastointi < 2 kpl kulj.väl./< 1000 m2 varasto	25	0,35	2	1	0,35	2		0,5	3		1	3	26	9	2
Maahantuonti (EU, 3. maat) vähäistä		0,35	2	4	0,35	2	9	0,5	3		1	3	13	6	2
Pieni/keskisuuri elintarvikekontaktimateriaalitoiminta		0,35	2	2	0,35	2	5	0,5	3		1	3	7	3	1
Siipikarjan ja kanin teurastus tilalla, myynti <10 000 kg		0,35	2		0,35	2		0,5	3		1	3	0	0	0
Lahtivajat (luonnonvarainen riista)	2	0,35	2		0,35	2		0,5	3		1	3	2	1	0
KOKOLUOKKA 2															
Myyvälät 200-1000m2	11	0,35	2	20	0,5	3	5	1	3		2	3	36	19	7
Tarjoilu 6-150 as. paikkaa TAI 50-500 annosta/vrk	45	0,35	2	35	0,5	3	124	1	3		2	3	204	157	61
Suurtalous 500-2000 annosta/vrk		0,35	2	8	0,5	3	1	1	3	6	2	3	15	17	7
Teollinen tuotanto 1-10 milj. litraa / 10 000-100 000. kg	1	0,35	2	4	0,5	3	8	1	3		2	3	13	10	4
Kuljetus ja varastointi 2-10 kulj.väl./< 1000-10 000 m2 varasto	2	0,35	2		0,5	3		1	3		2	3	2	1	0
Maahantuonti (EU, 3. maat) keski suurta		0,35	2		0,5	3		1	3		2	3	0	0	0
Suuri elintarvikekontaktimateriaalitoiminta		0,35	2		0,5	3		1	3		2	3	0	0	0
Siipikarjan ja kanin teurastus tilalla, myynti 10 000-40 000 kg		0,35	2		0,5	3		1	3		2	3	0	0	0
KOKOLUOKKA 3															
Myyvälät >1000m2		0,5	3	7	1	3	8	2	3		3	4	15	23	9
Tarjoilu >150 as. paikkaa TAI >500 annosta/vrk		0,5	3		1	3	1	2	3	1	3	4	2	5	2
Suurtalous >2000 annosta/vrk		0,5	3		1	3		2	3	2	3	4	2	6	3
Teollinen tuotanto 10 -100 milj. litraa / >100 000-1 milj. kg		0,5	3		1	3	1	2	3		3	4	1	2	1
Kuljetus ja varastointi >10 kulj.väl./>10 000 m2 varasto		0,5	3		1	3		2	3		3	4	0	0	0
Maahantuonti (EU, 3. maat) suurta		0,5	3		1	3		2	3		3	4	0	0	0
Erit. suuri elintarvikekontaktimateriaalitoiminta		0,5	3		1	3		1	3		3	4	0	0	0
HYVÄKSYTYT ELINTARVIKEHUONEISTOT															
KOKOLUOKKA 1															
Liha-, kala-, muna-, maitoala < 10 000 kg/v	1	1	3		1	3	1	2	3	1	3	4	3	6	3
KOKOLUOKKA 2															
Liha-, kala-ala 10 000 -100 000 kg/v		2	3		2	3	1	4	4	1	6	4	2	10	5
Muna-ala 10 000 -10 milj. kg/v		2	3		2	3		4	4		6	4	0	0	0
Maitoala, vast.otettu raakamaito < 500 000 kg/v, tuotanto < 100 000kg/vuosi		2	3		2	3		4	4		6	4	0	0	0
KOKOLUOKKA 3															
Liha-, kala-ala 100 000 -1 milj. kg/v		2	3		4	4		6	4		8	4	0	0	0
Muna-ala >10 milj. kg/v		2	3		4	4		6	4		8	4	0	0	0
Maitoala, vast.otettu raakamaito 500 000-2 milj. kg/v		2	3		4	4		6	4		8	4	0	0	0
KOKOLUOKKA 4															
Liha-, kala-ala 1 -10 milj. kg/v		4	4		6	4		8	4		10	4	0	0	0
Maitoala tuotanto > 100 000 kg/v		4	4		6	4		8	4		10	4	0	0	0
Maitoala, vast.otettu raakamaito > 2 milj. kg/v		4	4		6	4		8	4		10	4	0	0	0
KOKOLUOKKA 5															
Liha-, kala-ala >10 milj. kg/v		1	3		1	3		2	3		3	4	0	0	0
ELINTARVIKEHUONEISTOT YHTEENSÄ															
	187			193			263			15			658	403	150
ALKUTUOTANTO															
	Kohde lkm	Riskl. tark/v	Tark. (h)										Tark. lkm/v	Työaika htpv/v	
Maidontuotanto	30	0,2	2										30	6	2
Lihakarjan kasvatusta, kalastus, vesiviljely*	40	0	2										40	0	0
Muu alkutuotanto	470	0,1	2										470	47	13
Sellaisenaan syötävien avomaan kasvien tuotanto	45	0,3	2										45	14	4
ALKUTUOTANTO YHTEENSÄ															
	585												585	67	18
OHJEELLINEN ELINTARVIKEVALVONTA YHTEENSÄ															
													1243	469	168

*valvotaan tarpeen mukaan

Liite 2. Terveystensuojelulain mukainen suunnitelmallinen valvonta											
Toimintaluokka	Toimintatyyppi	Lkm	Tark. tiheys (lkm/v)		Tark. aika (h)		Työaika yht. (htpv)		Kok. tark. (lkm/v)		
			ohj.	risk.	ohj.	kunta	ohj.	risk.	ohj.	risk.	
Talousveden jakelu ja käyttö	Asetus 1352/2015										
	EU-raportoitava vedenjakelualue (vedentoimitus > 1000 m ³ /pv tai väh. 5000 henkilölle)	3	1,00	1,00	11,6	10,0	4,6	4,0	3	3	
	Muu vedenjakelualue (vedentoimitus 10 - 999 m ³ /pv tai 50 - 4999 henkilölle)	4	1,00	1,00	6,0	8,0	3,2	4,3	4	4	
	Muu vedenjakelualue (vedentoimitus 10 - 999 m ³ /pv tai 50 - 4999 henkilölle), vain jakelu	6	0,50	0,50		3,0	0,0	1,2	3	3	
	Asetus 401/2000										
	Pieni vedenjakelualue (vedentoimitus < 10 m ³ /pv tai alle 50 henkilölle)	1	0,50	0,50	4,0	4,0	0,3	0,3	1	1	
	Pieni vedenjakelualue (vedentoimitus < 10 m ³ /pv tai alle 50 henkilölle), vain jakelu	6	0,30	0,30		2,0	0,0	0,5	2	2	
	TsL 18 a § kohteet	69									
Kokoontuminen, julkiset huvi- ja kokoontumishuoneistot	Lasten ja nuorten kohteet: kerhotilat, nuorisotilat ja leirikeskukset, lasten iltapäiväkerhot ja sisäleikkihuoneistot	41	0,25	0,25	3,0	3,0	4,1	4,1	10	10	
Opetustoiminta, koulut ja oppilaitokset	Esiopetus, peruskoulu, lukio, ammattioppilaitos, muut koulut ja oppilaitokset, korkeakoulu ja oppilaitokset, korkeakoulu ja muu aikuiskoulutus	76	0,30	0,30	10,0	7,0	30,4	21,3	23	23	
Majoitustoiminta, majoitushuoneistot	Hotellit, hostellit, maatilamatkailu, asuntolat jne.	48	0,20	0,20	3,0	3,0	3,8	3,8	10	10	
Kauneudenhoitoa ja ihon käsittelyä suorittavat huoneistot ja laitokset	Kosmetologiset huoneistot, tatuointi ja lävistys, muu ihon käsittely tai hoito	74	0,25	0,25	2,5	3,0	6,2	7,4	19	19	
	Solarium	5	0,20	0,20	2,0	2,0	0,3	0,3	1,0	1,0	
Sosiaalihuollon palvelut	Lasten päiväkodit ja vastaavat	66	0,30	0,30	4,0	5,0	10,6	13,2	20	20	
	Lastenkodit / lastensuojeluyksiköt ja vastaavat	17	0,30	0,30	4,0	3,0	2,7	2,0	5	5	
	Vanhainkodit ja vastaavat	26	0,30	0,30	4,0	3,0	4,2	3,1	8	8	
	Muut sosiaalialan yksiköt	28	0,30	0,30	4,0	3,0	4,5	3,4	8	8	
Liikunta ja virkistystoiminta	Yleiset uimarannat (EU-uimarannat), pienet yleiset uimarannat	35	1,00	1,00	3,0	3,0	14,0	14,0	35	35	
	Yleiset uima-altaat (uimahallit, kylpylät jne.)	6	1,00	1,00	4,5	4,0	3,6	3,2	6	6	
	Yleiset saunat		0,50	0,50			0,0	0,0	0	0	
	Yleinen liikuntatila (urheiluhallit, kuntosalit jne.)	40	0,20	0,20	3,0	2,0	3,2	2,1	8	8	
YHTEENSÄ		551					95,6	88,2	165	165	

Liite 3. Tupakkalain mukainen suunnitelmallinen valvonta											
Tupakkalain mukainen kohdetyyppi		Lkm	Tark. tiheys (lkm/v)		Tark. aika (h)		Työaika yht. (htpv)		Kok. tark. (lkm/v)		
			ohj.	risk.	ohj.	kunta	ohj.	risk.	ohj.	risk.	
Tupakointikiellot ja -rajoitukset	Ravintola tai muu ravitsemisliike, jossa erillinen tupakointitila	0	0,3	0,3	2,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Tupakkatuotteiden myynti, mainonta ja esilläpito	Vähittäismyynti (myös tukkumyymälät, joissa on vähittäismyymälä)	108	0,5	0,4	2,0	1,0	14,4	5,8	54,0	43,2	
	Tupakkatuotteiden tukkumyynti	1	0,5	0,4	2,0	1,0	0,1	0,1	0,5	0,4	
YHTEENSÄ		109					14,5	5,8	55	44	

Liite 4: Kuntien valvontaa ohjaavaa keskeistä lainsäädäntöä

Elintarvikevalvonnan lainsäädäntöä

- 1) Elintarvikelaki (297/2021)
- 2) Virallista valvontaa koskeva asetus EU (2017/625)

- 3) Yleinen elintarvikevalvonta-asetus EU (178/2002)
- 4) Valtioneuvoston asetus elintarvikevalvonnasta (420/2011)
- 5) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus EU (2004/852) elintarvikehygieniasta
- 6) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus EU (2004/853) eläinperäisiä elintarvikkeita koskevista erityisistä hygieniasäännöistä
- 7) Maa- ja Metsätalousministeriön ensisaapumisasetus (118/2006)
- 8) Elintarviketietoasetus EU (1169/2011)
- 9) Valtioneuvoston asetus elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviävien epidemioiden selvittämisestä (1365/2011)
- 10) Maa- ja metsätalousministeriön asetus elintarvikevalvonnasta 315/2021
- 11) Maa- ja metsätalousministeriön asetus elintarvikehygieniasta 318/2021
- 12) Maa- ja metsätalousministeriön asetus zoonooseista
- 13) Kehysasetus elintarvikekontaktimateriaaleista EY (1935/2004)
- 14) Komission asetus EU (2073/2005) elintarvikkeiden mikrobiologisista vaatimuksista

Terveydensuojelun lainsäädäntöä

- 1) Terveydensuojelulaki (763/1994 muutoksineen)
- 2) Terveydensuojeluasetus (1280/1994)
- Talousveden osalta laatuvaatimukset ja näytteenotto on määritelty seuraavissa säädöksissä:
 - STM asetus (1352/2015 muutoksineen) talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista
 - STM asetus (401/2001) pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista
- Uimavesien osalta laatuvaatimukset ja näytteenotto on määritelty seuraavissa säädöksissä:
 - Allasvedet
 - STM asetus (315/2002) uimahallien ja kylpylöiden allasveden valvontatutkimuksista ja laatuvaatimuksista
 - Uimarantavedet
 - STM:n asetus 177/2008 yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta (ns. EU uimarantavesien valvontaan) ja STM:n asetus 354/2008 pienten yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta.
- Säteilylaki 859/2018

Tupakkavalvonnan lainsäädäntöä

- 1) Tupakkalaki (549/2016) muutoksineen
- 2) STM asetus (593/2016) tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden vähittäismyyntistä
- 3) STM asetus (591/2016) tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden vähittäismyyntipakkausten varoitusmerkinnöistä
- 4) STM asetus (592/2016) tupakkatuotteita ja vastaavien tuotteita koskevista standardeista ja ilmoituksista
- 5) Valtioneuvoston asetus (601/2016) tupakointitiloista

Eläinlääkintähuolto

- 1) Eläinlääkintähuoltolaki (765/2009)
- 2) Valtioneuvoston asetus eläinlääkintähuollosta (1031/2009)
- 3) Valtioneuvoston asetus (886/2016) eläinten terveysvalvonnasta sekä eläintautien vastustamisesta eläinten keinollisessa lisäämisessä

Muuta

- 1) Hallintolaki (434/2003)
- 2) Kuntalaki (410/2015)
- 3) Valtioneuvoston asetus kunnan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmasta (665/2006)
- 4) Valtioneuvoston asetus ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisista valvontaohjelmista (664/2006)
- 5) Laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta (410/2009)
- 6) Valtioneuvoston asetus elintarvikelain, rehulain ja terveydensuojelulain nojalla tutkimuksia tekevästä laboratorioista (152/2015)
- 7) Lääkelaki 395/1987

Liite 5. Valvira/terveydensuojelulaki; Valvontakohtedyyppien tarkastusten yleinen sisältö

Kohdetyypit	Tarkastuksella huomioidaan:
Kaikissa kohdetyypeissä	<ul style="list-style-type: none"> • Vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • Onko aikaisemmillä tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu
TsL 13 § 1 mom. 1 kohdan kohteet (työtilat)	<ul style="list-style-type: none"> • Asutuksen läheisyys, asukkaiden määrä, asukkaiden häiriöalttius • Harjoitettavan toiminnan laatu, toiminnan jatkuvuus,

	<ul style="list-style-type: none"> • Toiminnan mahdollisesti aiheuttamat haitat (melu, pöly, haju) • Yleinen siisteys • Rakenteiden ja pintojen kunto ja huolto • Ilmanvaihto • Tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • Käytettävän talousveden laatu • Kemikaalien käsittely ja säilytys • Jätehuollon järjestelyt
<p>Julkiset huvi- ja kokoontumishuoneistot</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Yleinen siisteys, siivousohjelma ja välineet • Rakenteiden ja pintojen kunto ja ylläpito • Pesu- ja pukeutumistilat • Käymälät ja muut sosiaalitilat • Sisäilman laatu ja ilmanvaihto • Toiminnan aiheuttama melu • Asiakasmäärät • Tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • Harjoitettavan toiminnan laatu • Käytettävän talousveden laatu • Jätehuollon järjestelyt
<p>Julkinen majoitushuoneisto</p> <ul style="list-style-type: none"> • hotellit • matkustajakodit ja muu majoitus • leirikeskukset tai vastaavat majoituskohteet 	<ul style="list-style-type: none"> • Yleinen siisteys, siivousohjelma ja välineet • Rakenteiden ja pintojen kunto ja ylläpito • Varustelutaso • Majoitustilat, yleiset tilat, käymälät ja pesu- ja saunatilat • Sisäilman laatu ja ilmanvaihto • Toiminnan aiheuttama melu • Asiakasmäärät • Tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • Harjoitettavan toiminnan laatu • Käytettävän talousveden laatu • Jätehuollon järjestelyt
<p>Yleinen uimahalli, uima-allas, uimala tai kylpylä</p> <ul style="list-style-type: none"> • uimahalli • uima-allas, uimala • kylpylät ja vesipuistot 	<ul style="list-style-type: none"> • Henkilöstön allasvesihygieeninen osaaminen • Valvontatutkimusohjelma ja sen toteutuminen • Tulosten ja poikkeamien raportointi terveys- ja suojeluviranomaiselle • Onko poikkeamien johdosta ryhdytty toimenpiteisiin • Allasveden laatuvaatimusten täyttymisen seuranta • Ovatko vedenlaatutulokset asiakkaiden nähtävillä • Vedenpuhdistuslaitteiden toiminta, niiden huolto ja käyttötarkkailu • Ilmanvaihto ja sisäilman laatu • Yleinen siisteys ja siivousjärjestelyt • Sauna- ja pesutilat • Kalusteiden ja pintojen kunto • Jätehuollon järjestelyt • Kemikaalien käsittely ja varastointi • Asiakasmäärät ja kirjanpito niistä
<p>Yleinen uimaranta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Asetuksen (177/2008) mukainen uimaranta • muu yleinen uimaranta 	<ul style="list-style-type: none"> • Uimarannan siivous ja jätehuolto • Yleiseen käyttöön tarkoitettut käymälät ja pukeutumistilat • Ovatko vedenlaatutulokset asiakkaiden nähtävillä ilmoitustaululla • Kieltoaukko, jolla kielletään koirien ja muiden kotieläinten oleskelu uimarannalla • Riskit uimaveden laadulle • Kävijämäärät

	<ul style="list-style-type: none"> • Asetuksen (177/2008) mukaisille uimarannoille uimavesiluokitus ja uimavesiprofiili • Tiedottaminen • Erityistilanteisiin varautuminen
Eläinsuojat ja -aitaukset tai vastaavat asemakaava-alueella	<ul style="list-style-type: none"> • eläinsuojan, jaloittelupaikan ja ympäristön siisteys • lannan, virtsan ja rehujen käsittely • rakenteiden kunto ja tarkoituksenmukaisuus eläinlaji huomioon ottaen • toiminnan aiheuttama haitta (melu, haju, tuhoeläimiä) • talous- tai uimaveden saastumisriski • eläinten laji ja lukumäärä, etäisyys rajanaapureihin • lähialueen muu käyttötarkoitus ja häiriöalttius • talousvesikaivojen läheisyys
Koulu tai oppilaitos <ul style="list-style-type: none"> • peruskoulu • lukio, yliopisto, kansalaisopisto • keskiasteen eril. oppilaitokset 	<ul style="list-style-type: none"> • yleinen siisteys ja rakenteiden kunto ja ylläpito • siivousohjelma ja -välineet • käymälät • pesu- ja pukeutumistilat • valaistus • sisäilman laatu ja ilmanvaihdon riittävyys • tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • harjoitettavan toiminnan laatu • käytettävän talousveden laatu • toiminnan aiheuttama melu • pöly ja haju • kemikaalien käsittely ja säilytys • jätehuollon järjestelyt, piha-alueet • oppilasmäärät ja tilojen riittävyys oppilasmäärään nähden
Päivähoitopaikat, lasten- tai ryhmäperhepäiväkodit, esiopetustilat	<ul style="list-style-type: none"> • yleinen siisteys ja rakenteiden kunto ja ylläpito • siivousohjelma ja -välineet • käymälät • pesu- ja pukeutumistilat • vaatteiden käsittely • valaistus • ilmanvaihto • sisäilman laatu • tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • käytettävän talousveden laatu • melu • jätehuolto, piha- ja leikkialueet • lapsimäärät ja tilojen riittävyys lapsimäärään nähden
Vanhainkodit, palvelutalot ja muut asumispalvelut	<ul style="list-style-type: none"> • yleinen siisteys ja rakenteiden kunto ja ylläpito • siivousohjelma ja -välineet • käymälät • pesu- ja pukeutumistilat • valaistus • ilmanvaihto • sisäilman laatu • tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • käytettävän talousveden laatu • melu • jätehuolto

	<ul style="list-style-type: none"> • piha-alueet • asiakasmäärät
Kauneushoitola tai muu ihonkäsittely tai -hoitopaikka, solarium	<ul style="list-style-type: none"> • harjoitettavan toiminnan laatu • toiminnan jatkuvuus • toiminnan mahdollisesti aiheuttamat haitat (melu, pöly, haju) • yleinen siisteys ja siivousjärjestelyt • välineiden siisteys ja puhdistus • käsihygieniat ja työvaatteet • pesu- ja pukeutumistilat • käymälät • rakenteiden ja pintojen kunto ja huolto • ilmanvaihdon riittävyys • tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • käytettävän talousveden laatu • kemikaalien käsittely ja säilytys, jätehuollon järjestelyt • saako asiakas tarvitsemiaan erityistietoja ja ohjeita
Julkinen kuntosali tai liikuntatila	<ul style="list-style-type: none"> • tilojen ja välineiden siisteys ja puhdistus sekä huolto ja ylläpito • ilmanvaihto • siivousjärjestelyt • pesu- ja pukeutumistilat • käymälät • jätehuolto
Hautausmaat	<ul style="list-style-type: none"> • ruumiiden säilytys • hautojen peittäminen • yleisökäymälät • yleinen siisteys • jätehuollon järjestelyt • toiminnan aiheuttama haitta (melu, haju, pöly, talousveden saastumisriski, uimaveden saastumisriski) • (pohjavesitilanne alueella)
Muut laitokset ja huoneistot, joissa harjoitetusta toiminnasta saattaa aiheutua käyttäjälle terveyshaittaa	<ul style="list-style-type: none"> • toiminnan luonne ja laajuus määrittelee tarkastustoimintaa (altistuvien määrä, altistava tekijä) • harjoitettavan toiminnan laatu • toiminnan jatkuvuus • toiminnan mahdollisesti aiheuttamat haitat (melu, pöly, haju) • yleinen siisteys • rakenteiden ja pintojen kunto ja huolto • ilmanvaihto • tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • käytettävän talousveden laatu • kemikaalien käsittely ja säilytys • jätehuollon järjestelyt • saako asiakas tarvitsemiaan erityistietoja ja ohjeita
Talousvettä toimittavat laitokset • Vähintään 5000 käyttäjää tai talousvettä tuotetaan yli 1000 m ³ /d	<ul style="list-style-type: none"> • Valvontatutkimusohjelma ja sen toteutuman sekä tutkimustulosten arviointi • Henkilöstön talousvesihygieeninen osaaminen • Vedenottamoiden ja niiden ympäristön tarkastus • Erityistilannesuunnitelmat ja varautuminen • Laitoksen suorittama käyttötarkkailu • Tilojen siisteys ja kunto • Vedenottamoiden rakenteiden ja verkoston kunto sekä niiden

	<p>kunnon seuranta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Saneeraaminen • Kemikaalien käyttö ja varastointi • Vedenlaadusta tiedottaminen
<p>Talousvettä toimittavat laitokset</p> <ul style="list-style-type: none"> • 50–5000 käyttäjää tai talousvettä tuotetaan 10–1000 m3 päivässä • Muu asetuksen (1352/2015) mukainen kohde 	<ul style="list-style-type: none"> • Valvontatutkimusohjelma ja sen toteutuman sekä tutkimustulosten arviointi • Henkilöstön talousvesihygieeninen osaaminen • Vedenottamoiden ja niiden ympäristön tarkastus • Erityistilannesuunnitelmat ja varautuminen • Laitoksen suorittama käyttötarkkailu • Tilojen siisteys ja kunto • Vedenottamoiden rakenteiden ja verkoston kunto sekä niiden kunnon seuranta • Saneeraaminen • Kemikaalien käyttö ja varastointi • Vedenlaadusta tiedottaminen
<p>Talousvettä toimittavat laitokset</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alle 50 käyttäjää tai talousvettä tuotetaan alle 10 m3 päivässä • Muu asetuksen (401/2001) mukainen kohde 	<ul style="list-style-type: none"> • Toiminnan laajuus (elintarvikealan yritykset, julkinen tai kaupallinen toiminta) • Valvontatutkimusohjelma ja sen toteutuman sekä tutkimustulosten arviointi • Henkilöstön talousvesihygieeninen osaaminen • Vedenottamoiden ja niiden ympäristön tarkastus • Erityistilannesuunnitelmat ja varautuminen • Laitoksen suorittama käyttötarkkailu • Tilojen siisteys ja kunto • Vedenottamoiden rakenteiden ja verkoston kunto sekä niiden kunnon seuranta • Saneeraaminen • Kemikaalien käyttö ja varastointi • Vedenlaadusta tiedottaminen

Liite 6. EHO:n mukainen resurssitarpeen kartoitus

EHO:n mukainen resurssitarpeen kartoitus		
Kunta/Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue: Lohjan ympäristöterveyspalvelut		vuosi: 2022
1. Eläinmäärät		
a. tuotantoeläintilat	lkm	Pääasiallinen toiminta lkm
nautatilat	48	
maidontuotanto		25
lihantuotanto		17
muu (harraste ym.)		6
sikatilat	17	
lihantuotanto		4
muu (harraste ym.)		13
lammas- ja vuohitilat	150	
lihantuotanto, villantuotanto		10
muu (harraste ym.)		140
hevosilat	280	
siipikarjatilat	408	
lihantuotanto		0
munantuotanto		2
muu (harraste ym.)		406
vesiviljelylaitokset	0	
turkistarhat	0	

tarhatun riistan tilat	4	
riistalinnut		3
nisäkkäät		1
mehiläistarhat	95	
muut tuotantoeläinyksiköt	0	
b. Lemmikit	lkm	
arvio lemmikkien määrästä *	22000	
2. Eläinlääkäripalvelut		
a. Terveydenhuoltosopimukset		
Nauta	lkm	
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus	42	
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	27	
Terveydenhuoltopitopaikkojen osuus (% kaikista nautojen pitopaikoista)	100	
Sika	lkm	
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus	3	
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	2	
Terveydenhuoltopitopaikkojen osuus (% kaikista sikojen pitopaikoista)	75	
Siipikarja	0	
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus	0	
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	0	
Terveydenhuoltopitopaikkojen osuus (% kaikista siipikarjan pitopaikoista)	0	
Muut terveydenhuoltosopimukset	0	
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus	0	
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	0	
<i>Terveydenhuoltotyön resurssitarve, htv</i>	<i>0,2</i>	
b. Muut eläinlääkäripalvelut, arvio palvelutarpeesta	lkm	
Sairaskäynnit tiloilla (muu kuin terveydenhuolto)	757	
Sairaskäynnit virka-aikana	504	
Sairaskäynnit päivystysaikana	253	
Sairakäynnit pieneläinvastaanotolla	6850	
Sairaskäynnit virka-aikana	6067	
Sairaskäynnit päivystysaikana	783	
<i>Kunnan eläinlääkäripalveluiden resurssitarve, htv</i>	<i>3,8</i>	
3. Eläinten terveyden valvonta		
a. Terveysvalvonta		
Pakolliseen terveystarkkailuun kuuluvat pitopaikat	lkm	
Siipikarjan salmonellavalvontaohjelmaan kuuluvat pitopaikat	9	
Uudistuseläimiä tuottavat sikojen pitopaikat, salmonellavalvonta	0	
Pitopaikat, jotka toimittavat nautoja keinosiemennysasemille, salmonellavalvonta	0	
Raakamaitoa luovuttavat nautojen pitopaikat, salmonellavalvonta	0	
Vapaaehtoisen terveystarkkailuun kuuluvat pitopaikat	lkm	
Maedi-visna/CAE	3	
Tarhattujen hirvieläinten terveystarkkailuohjelma	0	
Lohikalajien bakteeriperäinen munuaistauti (BKD)	0	
b. Muu eläinten terveyden valvonta	lkm	
Eläinten vienti ja tuonti, EKM, oriaseemat ym.	30	
<i>Eläinten terveyden valvonnan resurssitarve (htv)</i>	<i>0,2</i>	
4. Sivutuotevalvonta	lkm	
Sivutuotealan laitokset ja toimijat; hyväksyntä rekisteröinti ja valvonta	0	
Raatojen ja kotiteurastuksen sivutuotteiden hävityksen valvonta	1	
Haaskatoiminnan valvonta	1	
Turkiseläinten lajinsisäisen käytön valvonta	0	
Sisämarkkinakaupan, tuonnin ja viennin valvonta	0	
<i>Sivutuotevalvonnan resurssitarve, htv</i>	<i>0,05</i>	
5. Eläinten hyvinvoinnin valvonta		
a. Ilmoituksenvaraiset kohteet	lkm	
kennelit	20	
hevostallit	87	
riistanhoidolliset tarhat	3	
lihan, munien tai siitoseläinten tuotantotarhat	0	

eläinkaupat	2	
eläinhoitolat, kotieläinpihat ym.	9	
b. Epäilyyn perustuvat eläinsuojelutarkastukset	lkm	
arvio epäilyyn perustuvista tarkastuksista	160	
c. Muu eläinten hyvinvoinnin valvonta		
tarkastukset, neuvonta, ohjaus ym.	40	
<i>Eläinten hyvinvoinnin valvonnan resurssitarve, htv</i>	1	
Resurssit vuonna 2022; praktikkoeläinlääkärit 4 htv, hygieenikkovalvontaeläinlääkäri 1 htv, eläinsuojeluvalvoja/klinikkaeläintenhoitajaopiskelija 1 htv.	6	

Tilastokeskus 2016: lemmikkejä lähes joka kolmannessa kotitaloudessa